

Fenséges király

Az örömhír Jézusról, a Messiásról.

Hans-Jörg Ronsdorf

Fenséges király

Az örömhír Jézusról, a Messiásról.

Hans-Jörg Ronsdorf

2. bővített kiadás, 2022. augusztus (német kiadás)

Illusztrációk: Friederike Zeschky

Szöveg: Hans-Jörg Ronsdorf – minden jog fenntartva

Albis 6½, 87477 Sulzberg

Kapcsolattartási e-mail: hj-ronsdorf@t-online.de

www.hans-joerg-ronsdorf.de

A német kiadás ISBN-je: 978-3-9826027-7-6

Lektor: Gabriele Singer

Borítóterv: Friederike Zeschky, Tobias Stricker

Idézett bibliafordítások (a német kiadásban):

Elberfelder, CSV

Das Buch, Roland Werner

Die Zürcher Bibel

Die Gute Nachricht

Neue Genfer Übersetzung

Szabadegyházi keresztények vagyunk, vagy ahogy szintén nevezik: evangéliumi keresztények. A megnevezés nem fontos számunkra. Sok más felekezettel együtt egyszerűen keresztények vagyunk, akik hisznek Jézus Krisztusban, és igyekeznek követni Őt.

A szerző önálló vállalkozóként dolgozik a festéstechnika területén. 1964-ben született. Feleségével, Christine-nel 5 felnőtt gyermekük van. Szenvedélyesen tanulmányozza a Bibliát. És azt is, amit mások feltártak róla.

Nem vagyunk különösen jó keresztények, de jó királyunk van. Neki akarjuk adni a legjobbat, ami bennünk van. A Bibliában megbízható forrásunk van ahhoz, amit hiszünk.

Egy csodálatos cél felé tartunk mindazokkal együtt, akik Jézust mint Isten Fiát és a világ Urát, mint a királyok Királyát imádják, és Neki szolgálnak.

1 Az örömhír 3 szóban

Elég lehet-e három szó ahhoz, hogy a keresztény üzenet vagy a keresztény hit legfontosabb tartalmát a lényegre sűrítsük vagy összefoglaljuk? Igen, három szó az örömhír magja. Ugyanakkor az is világos, hogy erről még sokkal többet el lehet mondani. Íme *három szó*, amelyek közül mindegyik önmagában leírja ezt a magot. Előre még egyszer hangsúlyozom: ez csak a jéghegy csúcsa – de valóban a csúcs. Az evangélium a Jézusról szóló üzenet. A Megfeszítettről, a Feltámadottról, az Isten trónján ülő, hatalommal és dicsőséggel megkoronázott emberről. Összefoglalva így hangzik az üzenet a világnak:

Jézus az Úr!
Jézus a király!
Jézus a Messiás!

Így hangzik az evangélium, a jó hír, az örömhír. Aki az evangéliumról beszél, ezt fogja a legfontosabbként az élre állítani. Ez a három szó a lényegre tapint. Ezen múlik minden. A világtörténelem fordulópontját és Isten üdvtörténetének kristályosodási pontját írják le. Ez a három szó frontváltást és hatalomváltást erősít meg: a halál hatalmainak legyőzését. Van remény. Jó jövő. Most vannak válaszok. Sok minden új megvilágításba kerül. *Az, hogy Jézus az Úr, mindent megváltoztat.* Olvass tovább – és merülj el az igazi király történetében. A Jézus-történet és dicsőséges vége: ez az örömhír. Az, hogy valaki mindenki és minden Urává lett, nem feltétlenül jó hír mindenkinek. De mindenkinek azzá lehet. Hiszen ezért van ez a Jézus-történet. És ezért jó hír ez.

Miért nevezem Jézus Krisztust királynak? Így nevezi Őt az Újszövetség szinte minden írója, sőt már az Ószövetség írói is. Ráadásul: a Krisztus azt jelenti: „*Felkent*". Az ókorban, a zsidóságban is, a papok és próféták mellett mindenekelőtt a királyokat *kenték királlyá* olajjal, ahogyan mi egy király megkoronázásáról beszélünk. Felkentnek lenni azt jelenti: kiválasztottnak lenni egy különleges tisztségre.

A Messiás ugyanazt jelenti, mint a Krisztus. Az első szó a héberből, a második a görögből származik. Ez a cím és a *Krisztus* név így mindig Jézus királyi mivoltát is a középpontba állítja és felmagasztalja: hogy Ő uralkodik és kormányoz mindenki és minden fölött, különösen persze a népéért és a népe fölött, azok számára, akik Krisztust vallják. Számukra Jézus az Úr. És a király.

Mert aki Isten királyságához tartozik, amely egyben Krisztus királysága is, annak csak Ő lehet a királya.

Egyébként az Úr Jézus Krisztusról szóló szövegekben is gyakran felismerhető a király-motívum, akkor is, ha kifejezetten nem nevezik királynak. Erről bővebben a következő fejezetekben.

Minden idők legnagyobb kérdése ez volt és ez is marad: ki tud megbirkózni nagy kérdéseinkkel és problémáinkkal – vagy segíteni nekünk megoldani őket? És mindenki számára személyesen: kire bízhatja rá magát az ember? Kire bízhatjuk magunkat emberiségként? – hogy megmentse az embereket és otthonukat, a bolygónkat?

Világunk és történelmünk nagyjaiban, akikre az emberek rábízták magukat, gyakran volt valami közös: hatalomvágyó, cselszövő és korrupt emberek voltak, akik holttesteken gázoltak át. Kihasználták az embereket, értelmetlen háborúkba küldték őket. Fényűzésben éltek, míg a nép éhezett. Milyen jó volna, ha a mai hatalmasok kigyógyultak volna ebből!

Van bennünk egy vágy, hogy valakihez tartozzunk, hogy átadjuk magunkat valakinek, bárkinek. Hogy fenntartás nélkül rábízzuk magunkat valaki másra. Van, aki ezt erősen érzi, mások feladták a reményt, hogy ilyet találjanak. Hogyan válaszol Isten a vágyunkra? Úgy, hogy ad a világnak valakit, akinek az ember átadhatja magát – és szabad is átadnia –, anélkül hogy belepusztulna.

Valakit, aki nem magára, hanem ránk gondol. Királyt, aki méltó arra, hogy király legyen. Aki ismer minket és legmélyebb szükségeinket és vágyainkat. És törődik velük. Valakit, aki ezt valóban akarja, és meg is tudja tenni. Aki ismeri és megtapasztalta az emberlétet. Az én meggyőződésem és sok más emberé is: ez az egy Jézus, a Krisztus!

Meghívlak, hogy ismerd meg ezt az egyedülálló királyt. Gyere velem egy rövid, de elmélyült felfedezőútra. Szánj rá néhány pillanatot.

Micsoda öröm! A hegyeken át siet a győzelem hírnöke! Jó hírt hoz, békességet és szabadulást hirdet, ezt mondja Sion városának: „Istened az egész világ királya!"

Ézs 52,7

További olvasásra és elmélyülésre: ApCsel 2,33–36; 3,13–20; 4,10–12; 13,37–39; 17,30–31; Dán 2,44; Zak 9,9; 14,9; Mt 27,11; Jn 18,37; Zsid 7,1–3; Jel 1,5; 19,16; 2Móz 40,15; 1Sám 15,17; 16,3.12–13; 2Sám 2,4.7; 5,3.17; 12,7; Zsolt 89,21; 1Kir 1,34.39.45; 5,15; 1Krón 11,3; 14,8; 29,22; 2Móz 28,41; 30,30; 40,15; 3Móz 7,36; 4Móz 3,3; Zsid 2,14; 4,15; Péld 16,15.

2 Szükségünk van-e ma még királyra?

Mielőtt belevágnánk a témába, előbb még valami fontosat: nem vagyok a monarchia híve vagy harcosa. Korunkban a demokráciát tartom a legjobb államformának. Ez tudja a legjobban kiegyensúlyozni a politikai erőket. Hálás vagyok, hogy ilyenben élhetek. Annak a kockázata, hogy egy szuverén egyeduralkodó – legyen az császár, király vagy elnök – visszaél a hatalmával, a politikai berendezkedéstől függően nagy. A jelenkor eseményei ezt a legfájdalmasabb módon mutatják meg. Teljes biztonság azonban soha nem lesz ott, ahol emberek kezében van hatalom és befolyás. Az örökkévalóság innenső oldalán nincs tökéletes kormányzati forma. Amíg az emberek nem tökéletesek, ez így is marad. És Isten áldásával minden kormányzati forma áldás lehet.

Mégis egy olyan király mellett szavazok, akinek minden jogköre megvan, teljes tekintélye minden kérdésben és ügyben. *De csak akkor, ha meg lehet bízni benne.* Ha biztos, hogy nincs szüksége sem pénzre, sem katonákra. Egy király hazugság és csalás nélkül. Valaki, aki „tiszta szívű". Önző indítékok nélkül. Egy király, aki hozzáértő, aki erre a tisztségre született. Egy király, akire fenntartás nélkül rá lehet bízni magunkat. Ilyenre van szükségünk. Erről az egyetlenről lesz szó. Ez az örömhír. Isten királyságának evangéliuma.

Igen, szükségünk van Rá, erre az egyetlenre. Királyunkként, Urunkként és Istenünkként. Olyanra, aki testvéreinek nevez minket. És úgy is bánik velünk.

Jézushoz, az Úrhoz közvetlenül szólhatunk, ott, ahol éppen ebben a pillanatban vagyunk. Ez a király mindenkit meghallgat, mindig és mindenhol fogad kihallgatáson. A Biblia ezt a kihallgatást imádságnak nevezi. Odajárulni a trónjához. Hitben, mintha látható valóság volna. Ennek a királynak a trónja csak egy lépésnyire, csak egy imádságnyira van tőlünk – egy lépés, és már a királlyal beszélünk. Hangosan, halkan, gondolatban. Csendesen, tétován, kételkedve. Sírva, kiáltva, suttogva. Mindent hall. Kiáltsunk Hozzá segítségért, bocsánatért, szabadságért! Keze ki van nyújtva – ragadjuk meg!

Ezzel már sok mindent előre elmondtam. Kezdjük az elején.

Jusson el Hozzád segélykiáltásom, én királyom és én Istenem, mert egyedül Hozzád imádkozom!

Zsolt 5,3

„Kicsoda ez a dicsőség királya? A seregek Ura, Ő a dicsőség királya."

Zsolt 24,10

További olvasásra és elmélyülésre: Jn 20,17; Mt 19,28; Lk 22,30; 2Tim 2,12; Jel 5,10; 20,4; Róm 5,2; Ef 2,18; 3,12; Zsid 4,16; Zsolt 50,15.

3 Vissza a kezdethez: királyok az Édenben

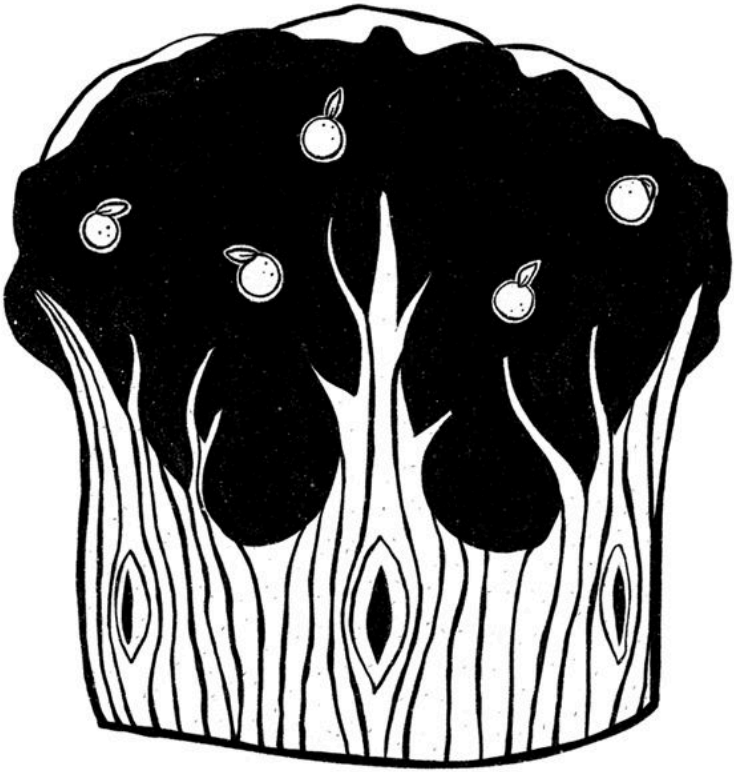
Isten azt akarja, hogy mi, emberek az Ő királyai legyünk. Igen, jól olvasod! Minden ember – kivétel nélkül, akár nő, akár férfi – királynő vagy király legyen. Pontosan így kezdődött. Isten, a világegyetem királya férfinak és nőnek teremtette az embert. Egy párt, amelynek együtt királyi méltósága volt. Mert Isten a saját képmására teremtette őket. Isten helyettesei voltak. Királyi feladatokkal. Az Éden kertje és az egész föld volt az uralmuk területe. Kettejük számára az uralkodás gondoskodást, védelmet és művelést jelentett. Nem azt, hogy egymáson uralkodjanak, vagy más embereken uralkodjanak, sem azt, hogy őket vagy a teremtett világot kizsákmányolják.

Az ókori Keleten, abban a korban, amikor Mózes első könyve a teremtéstörténettel létrejött, ez szenzációs volt. Ellenkulturális. Szembement a korszellemmel. Az istenek fiainak lenni csak a királyok kiváltsága volt. Azoké, akik nem demokratikus úton, hanem önkényesen lettek királlyá. Vagyis az erősebbeké. Akik aztán ezt a rangot örökül hagyták. Mindenki más szolga és rabszolga volt, olyan emberi jogok nélkül, amilyeneket ma ismerünk.

A királynak és a királynőnek, Ádámnak és Évának – képletesen szólva – palotája vagy temploma volt. Az Éden kertje Isten ajándéka kettejüknek, és minden leszármazottjuknak is szánta. Mert a paradicsomnak az egész földre ki kellett terjednie. Minden ember számára jó otthonnak kellett lennie.

Kétségtelen, hogy Isten mindennek a királya. Mint mindennek Teremtője, fenntartója és Ura. Az emberpár alkirályként Teremtője képmása volt. Vele együtt és Helyette uralkodni – ez volt az isteni terv.

A paradicsomkertben semmi sem hiányzott. Mindenből bőven volt, több is, mint amennyi kellett. Maga Isten rendszeresen meglátogatta őket. Az embereknek ugyanolyan gondoskodóknak kellett és lehetett lenniük, mint maga Isten.

Hirtelen törés vetett véget ennek az idillnek. A helytartók már nem bíznak uralkodójukban, és nem engedelmeskednek Neki. Kételkednek abban, hogy Teremtőjük jót akar-e nekik. Hogy nem tart-e vissza tőlük valami jót, ami hiányzik a boldogságukhoz.

Így elvesznek valamit, amit kifejezetten megtiltottak nekik. Egy parancsolat, amely a Teremtő és a teremtmény közötti különbséget jelöli ki. Esznek a tiltott gyümölcsből, a jó és gonosz tudásának fájáról. A gonoszt csak akkor ismeri meg az ember, ha elkövette. Átlépik a határt, a tudás gyarapodását drágán fizetik meg. Ettől kezdve minden más. Már nem a paradicsom és Isten látható jelenléte ad védelmet és biztonságot, hanem létharc kezdődik, állandó küzdelem a túlélésért az Édenen kívül. Már semmi sem biztos. A természet kemény, és az emberek is azzá válnak.

Az ember királyi méltósága megmarad. De megsérült, Isten képmása eltorzult, mégpedig annyira, hogy az emberek elkezdenek uralkodni más embereken, és erőszakkal ragadják magukhoz a hatalmat. Királlyá teszik magukat mások fölött. A Teremtőt bálványokkal pótolják. A túlélésért folytatott harcban elkezdődik a versengés. Az erősebb kerekedik felül. Vagy marad életben. A királyi méltóságot mi, emberek eltorzítjuk. Az emberek nemegyszer jobban hasonlítanak a vadállatokhoz, mint Isten jó eszményéhez.

Érezzük ezt, és néha olyasmiről álmodunk, ami valahogy olyan, mint kezdetben volt. Szabad, szeretettel teli. És igazságos. Vágyunk arra, hogy elfogadjanak, és biztonságban legyünk. Valóban más világra teremtettünk, mint amelyben most élünk, és amely miattunk lett olyan, amilyen most.

Isten, a mindenség királya nem volna Isten, ha beletörődne ebbe. Elégedetlenebb vele, mint mi, emberek. Nem volna Isten, ha nem a javunkat keresné. Szíve értünk dobog. Nem tud nem szeretni minket. Isten a *saját* történetét írja. A világtörténelem Isten üdvtörténetévé lesz. Te és én, mindannyian részei vagyunk, vagy azzá lehetünk.

További olvasásra és elmélyülésre: 1Móz 1–4; Zsolt 8; Jak 3,9; Róm 5,12–21; 1Tim 2,3–7

4 Királyok népe

Mindazonáltal: Isten mindig jelen volt és jelen van. Az Éden után és az Édenen kívül is. De már nem úgy, *ahogyan* az Édenben. Rejtetten és láthatatlanul. Ő Lélek. Mindenütt jelen van. Ma is. Jelen van, hogy jót tegyen velünk, emberekkel. Akkor is, ha ezt nem látjuk vagy nem érezzük. Hiszen Ő teremtett mindent a semmiből, és Ő tart össze és tart életben mindent. Bár Ő a Végtelen, minden teremtett dolgon kívül, mégis Ő az, akiben és aki által létezünk. Az Ő teremtményei vagyunk. Mindenről és minden részletről tud. Nem enged el minket.

Az emberek akkoriban kezdték segítségül hívni a láthatatlan Istent, kezdtek imádkozni. Ez az Isten, az örök király gondot viselt az embereiről. Ők azonban – alig másként, mint ma – a maguk útját járták. A vallásban, a kultúrában, a családi életben, a politikában. Az a királyi méltóság, hogy Isten képmásai legyenek, olyan gondoskodók, mint Ő, nem ez az életük vezérelve. Csak keveseknél az. Pedig egy belső hang minden embert emlékeztet arra, milyennek kellene lennie. Arra is, milyennek nem kellene lennie. A lelkiismeretet útravalóul kapták az emberek, hogy védje őket és másokat.

Olyan királyok, mint kezdetben, csak a világegyetem királyával *együtt* lehetünk. Ha Ő az életünk része. Erre lettünk megalkotva. Az Istentől távol bennünk tátongó ürességet Ő akarja betölteni. Mi mindazzal töltöttük be, ami Istent pótolja. Bálványokra cseréltük fel Őt, akikről azt hisszük, hogy be tudják tölteni az űrt. Mégis: Isten családot akar. Királyi családot!

Ha Isten történelmet ír, akkor bele kell néznünk a történelembe. Ábrahám mérföldkő volt, új kezdet. Vele Isten története az embereivel új dimenziót kap. Áldás lesz, és sok utódja lesz. Fia, Izsák, majd Jákób és tizenkét fia Izrael népének ősatyái. Egyiptomban rabszolgákká lesznek. Kis nép születik. Jahve, a „Vagyok, aki vagyok", kiválasztja őket a maga népévé. Szabadulást hozó kivonulás vezeti ki őket Egyiptom rabszolgaságából a pusztába. Itt Isten szövetséget köt velük: királyok és papok népévé lesznek.

Új kezdet egy egész néppel. Mózes a királyuk, papjuk és prófétájuk, aki vezeti őket, aki közbenjár értük Istennél, és aki elmondja nekik Isten szavait. A törvény, a tízparancsolat a szövetség része. Később ez már csak a régi szövetség lesz. Mint kezdetben, most is törés következik be. Isten népe látható istent készít magának, egy aranyborjút. Az idill megbomlik. Isten népének

vétke és bűne jóvátételt és bocsánatot kíván. Áldozati szolgálatot rendelnek el.

Királyokként és papokként, kiválasztott nemzetként példaképei és ezzel útjelzői voltak a világ népeinek – vagy azok lehettek volna. Ők szolgáltak az élő Teremtő Istennek, ők ismerték Őt, és nekik kellett kisugározniuk az Ő lényét és valóságát, miközben papként az Ő jelenlétében éltek, ahogyan egykor Ádám és Éva az Édenben.

Történetük folytatódik, ahogyan a miénk is. Kánaán földjén telepednek le. Évekig tart, mire nyugalomra jutnak.

Aztán valamivel később ezt olvassuk: mindenki azt cselekedte, ami helyes volt a szemében. Mert nem volt király az országban.

És még ha valaki király, vagy van királya, és az egész nép királyokból és papokból áll, akkor sem lesz minden automatikusan úgy, ahogyan Isten elgondolta. Ahogyan kezdetben Isten képmása kárt szenved a bűn által, úgy akkor is, amikor királyok és papok vétkeznek. Ismerjük azt, amikor királyok és királynők nem nőnek fel szerepükhöz és méltóságukhoz. Valaminek lenni, címet viselni – ez egy dolog. Nehéz eset vagyunk mi, emberek. Bennünk egyfajta gravitáció működik, amelynek bűn a neve. Nemcsak ki vagyunk neki szolgáltatva, gyakran a bűntársai is vagyunk. Segítségre van szükségünk. Megmentésre és szabadulásra.

Zsolt 139; Zsid 1,3; ApCsel 17,27–29; 1Móz 4,26; Zsolt 10,16; 24,8; 29,10; Ézs 6,1; 1Móz 12,2; 2Móz 12; 19,6; 20.

5 Isten szíve szerint való király

A bibliai történetírásban különböző vezetőknek szinte királyi feladataik voltak. Mint Ábrahámnak, Mózesnek, utódjának, Józsuénak vagy Sámuel prófétának. Dávid felemelkedésével azonban elérkezünk az emberi király ősképéhez. Ezzel ő lesz az eljövendő király előképe és ősatyja is – azé a királyé, aki e könyv témája.

Gyengeségei és botlásai ellenére Dávidot Isten szíve szerint való emberként írják le. Ő lesz a megígért Messiás előképe. E prófétai látomás kibontakozásakor világossá válik, hogy az eljövendő király nem egyszerűen Dávid egy újabb fia lesz. Egy nagyobb Dávid lesz, sőt Dávid Ura. Ez megoldhatatlan talánynak hangzik. Jézusban, a királyban oldódik meg ez a talány.

Ez az új Dávid lesz a Messiás-várás megtestesülése. Ő a szabadulást hozó messiási üdvkorszak jelképe. Amely a kettéosztott északi és déli izraeli királyságot újra egy birodalommá egyesítené, és felélesztené a régi napokat. Ezt várták. Kissé másképp kellett beteljesednie. Nem azért, mert a jövendölések hamisak voltak, hanem mert nem értelmezték őket helyesen.

Dávid Isten szíve szerint való ember. Isten a szívébe zárta. Nem azért, mert hibátlan vagy éppen bűntelen volt. Ellenkezőleg. Életében sok minden félresiklik. Házasságtörővé és gyilkossá lesz, nyomorúságos apa. Miért volt mégis különleges helye Isten előtt? A titok: Dávid mindennek ellenére Istenre vágyott. Vereségei és kudarcai közepette is Istent kereste! Újra meg újra. Élete végére megtört. Mindenben alárendelte magát annak, amit Isten akart. Súlyosan vétkezett, és keservesen meg kellett ízlelnie a következményeket. Bármilyen törékeny volt is az élete, megtapasztalta Isten kegyelmét és jóságát. És támaszkodhatott egy szövetségre, a Dávid-szövetségre, amely örök királyságot biztosított egy új Dáviddal.

Dávid története bátorítás mindazoknak, akik elbuktak! És mi is részeivé válunk ennek a történetnek. Az eljövendő Messiás-király szétfeszíti Izrael határait. A Messiás eljövendő királysága betölti az egész földet.

Ki lesz az, akinek egy napon örök királysága lesz Dávid trónján? Ki lesz Ő, a DAVIDUS REX, a Dávid nemzetségéből való király? És mikor lesz ez?

1Sám 16,13; Dávid története Sámuel első és második könyvében és a Krónikák könyveiben található. Mt 22,42–45.

6 Várakozás a királyra: a próféciák

Képzeld el, hogy egy kis nemzethez tartozol, amelynek viharos történelem van a háta mögött, és éppen nehézségekkel küzd. E nép szent iratai sok ígéretet őriznek arról, hogy eljön egy király. Valaki, akit senki sem múl felül, akiben megvan minden, amiről az ember álmodik, sőt még több is. Ezek az iratok, amelyek hosszú idő alatt keletkeztek és gyűltek össze, újra meg újra beszélnek erről. *Izrael népének reménysége a Messiás.* E király várása egy kis nemzet szívverése. Ez tartja életben. Valódi, élő reménység.

Egy dolog hiányzik a Messiás-várásból: senki sem tudja pontosan megmondani, *mikor* jön el. És senki, hogy *hogyan* jön el. Gyakran szó esik hatalomról és dicsőségről. De szenvedésről, halálról és félelemről is. Hogyan fog beteljesedni? És igaz lehet-e mindkettő egyszerre? A héber Biblia szövegei különböző várakozásokat ébresztettek. Ebben nem értettek egyet, abban azonban igen, hogy el fog jönni.

Jézus születésének napjaiban a Messiás-várás kézzelfogható közelségbe kerül. Annak a kevés embernek, akiket közvetlenül beavatnak, akik látják a gyermeket és az anyját – nekik elérkezett a nagy nap.

Az ehhez a Messiás-királyhoz fűzött várakozások nem is lehetnének nagyobbak. Izrael, vagy ami még megmaradt belőle, a Római Birodalom része. Nem Jeruzsálem, hanem Róma a világ fővárosa. A Messiás ezt megváltoztatná, a feje tetejére állítaná. A hatalom kérdését Izrael javára döntené el.

De lehetett-e még számítani egy Messiásra, egy igazi, üdvösséget hozó királyra? Mi szólt mellette? Próféciák, vagyis jövendölések e nép történelmében már többször beteljesedtek. És most? Hiszen a legeslegnagyobb dologról volt szó. És ismét kiderült, hogy Isten nem hazudhat. Amit megígér, azt meg is tartja.

Most nagyot ugrunk, egyenesen azokba a napokba, amikor minden megjövendölt dolog beteljesedik.

De neked, Betlehem, Efrata nemzetségének földjén, ezt üzeni az Úr: Bár kicsiny vagy Júda városai között, belőled jön el népem, Izrael leendő uralkodója. Származása régmúlt időkre, az őskor napjaira nyúlik vissza.

Mik 5,2

Néhány prófécia: 1Móz 49,10; 4Móz 24,17; Ézs 7,14; 9,7; 11,1; 40,3–5.11; 53; Jer 23,5–6; Mik 5,2; Hós 11,1; Mal 3,1; Zsolt 118,22; Zak 9,9; 12,10; 13,7; Zsolt 2; 16,10; 30,4; 110,1 és még sok más.

7 Augustus császár „evangéliuma”

Az evangélium szó kereszténynek hangzik. De nem mindig volt az. Nem az egyház találta ki. Bevett szó volt bármilyen fajta vagy bármilyen tartalmú jó hírre. Különösen a római császárkultusz használja ezt a fogalmat: jó hírként a császárról, születéséről és kiemelkedő tulajdonságairól, a birodalom és népe áldására. Így mondja a híres priénéi felirat. Megszületett Augustus császár. Ez az „evangélium” örömhírként terjed el a Római Birodalomban a történelem első és legnagyobb római császáráról:

> *„Ez a nap más arculatot adott az egész világnak; a világ pusztulásra lett volna ítélve, ha a most születettben nem ragyogott volna fel minden ember számára a közös boldogság. Helyesen ítél, aki ebben a születésnapban az élet és minden életerő kezdetét ismeri fel a maga számára; most végre elmúlt az az idő, amikor bánni kellett, hogy az ember megszületett. Egyetlen más naptól sem kap az egyes ember és a közösség annyi jót, mint ettől a mindenki számára egyformán boldog születésnaptól. A gondviselés, amely az életben mindenek fölött uralkodik, ezt a férfit az emberek üdvére olyan adományokkal töltötte be, hogy nekünk és az eljövendő nemzedékeknek üdvözítőül küldte; minden viszálynak véget vet, és mindent dicsőségesen alakít. Megjelenésében beteljesedtek az ősök reményei; nemcsak az emberiség korábbi jótevőit múlta felül mind egy szálig, hanem lehetetlen is, hogy valaha nagyobb jöjjön nála. Az isten születésnapja elhozta a világnak a hozzá fűződő örömhíreket [evangéliumokat]. Születésétől új időszámításnak kell kezdődnie.”*

Az ilyen szövegeket kell szem előtt tartanunk, ha meg akarjuk érteni, hogyan értette egy ókori olvasó egy másik irodalmi mű címét: Márk evangéliuma *evangéliumnak* nevezi magát. Márk Jézust és életét a császár mellé állítja. Választás elé állítja evangéliuma olvasóit és hallgatóit.

Aminek Augustusra kellett volna érvényesnek lennie, az Jézusra és az Ő országára is érvényes volt. Nemcsak az evangélium fogalmát formálta a császárkultusz. Ugyanez áll minden krisztológiai cím legfontosabbikára, az „Úr” címre (görögül: kyrios), és végül az „Isten Fia” fogalomra is.

A zsidók Messiás-várása olyan uralkodó eljövetelét látja, aki mindenkit és mindent felülmúl. A názáreti Jézus minden jövendölés és várakozás beteljesedése.

Amit Augustus mond magáról, és amit róla mondanak, azt halandó ember soha nem tudja beváltani. Ezért istennek nevezik, vagy isten fiának is. Mégis meghalt, mint mindenki más. Most azonban jön valaki, aki szintén meg fog halni. De nem azért, mert meg kell halnia. Önként hal meg. Másokért. És Ő Isten. Kezdet nélkül – nem úgy, mint Augustus. Halálával legyőzi a halált, az ember legnagyobb ellenségét. És eltünteti a világból annak okát: a bűnt.

Mk 1,1; Jn 10,18; Zsid 2,9–14; Jn 1,29.

8 A Messiás-király születése

Minden születés csoda. Ötször élhettem át ilyen eseményt. A szülő nő gyötrelme és öröme egyik pillanatról a másikra váltakozik. Az ókorban a szülések gyakran nem végződtek jól sem az anyára, sem a gyermekre nézve.

Ennek a királynak a születése is csoda. Valószínűleg a legnagyobb, amelyet bolygónk valaha átélt. Ami itt történik – hogy Isten emberré lesz –, nagyságrendekkel meghaladja értelmünket. Ahogyan maga Isten is, a teljesen Más és Felfoghatatlan. Maga Isten kicsivé teszi magát. Körülbelül 3500 grammra szűkül össze. Pedig Isten Fia maga a világegyetem Teremtője és királya.

Hogyan jöjjön el ez a király a mi világunkba? Isten többször megjelent. Az égő csipkebokorban, félelmetesen a Sínai-hegyen, többször az Úr angyalaként. Ezek azonban csak „rövid látogatások" voltak. Most elérkezett Isten időpontja, mindig is ezt tervezte: *az emberek között akar lakni, és velük akar maradni*.

Isten emberré lesz. Megint csak három szó, amely a lényegre tapint. Isten Isten marad, amikor emberré lesz. De maga mögött hagyja azt, ami az istenléthez tartozik, amennyire mi, halandók ezt megérthetjük: a mennyei trónt, a mindenhatóságot, az uralmat. Nem ragaszkodik hozzá, mint valamihez, amit elrabolt, vagy amibe az ember görcsösen belekapaszkodik.

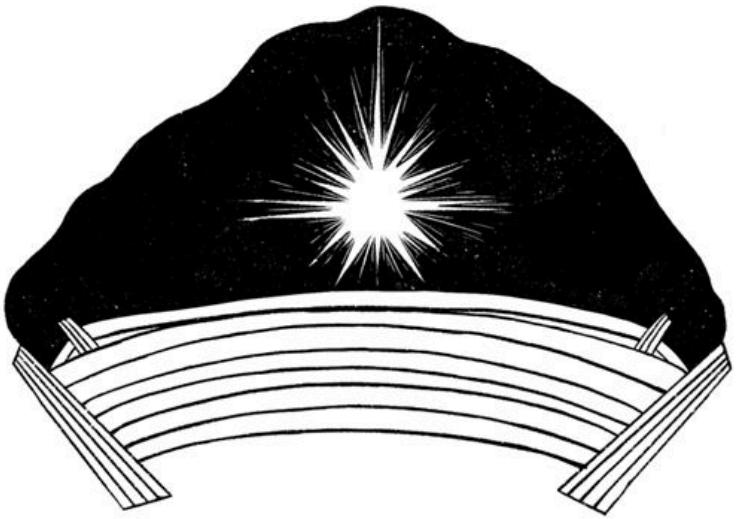
Az időpontot Isten gondviselése szilárdan meghatározta. Az idő teljessége volt ez. Isten szemszögéből a legjobb időpont. Világi szemmel jelentéktelen. Az akkori világ észre sem veszi. Augustus császár – az ő evangéliumáról már hallottunk – összeíratja és nyilvántartásba vetteti birodalma lakóit. Az embereknek ezért szülővárosukba kell menniük. Miután a szülés előtt álló Mária férjével, Józseffel több mint száz kilométert gyalogolt Názáretből Betlehembe, minden ház zsúfolásig tele van. Szeptember van. A fiatal párnak, Józsefnek és Máriának már nem jut hely a rokonoknál a felső teremben, egy izraelita ház lakórészében. Mégis rokonoknál szállnak meg. Csakhogy a földszinten, ahová éjszakára beterelik az állatokat. A ház már tele van. A férfiakat a szülés idejére elküldik. A szülés azonnal megindul, és jól sikerül. Aztán az elsőszülöttet egy etetővályúba fektetik. Gyakorlatias megoldás. A baba jól alszik ott. Rögtönzött hely egy szüléshez. De abban az időben és ennek az egyszerű, a legegyszerűbb körülmények közül való párnak nem szokatlan. Inkább hétköznapi.

Jézus nem csak a gazdagokért és a híresekért jött. Nem csak a tekintélyesekért és az előkelőkért. A senkikért jött. Azokért az emberekért jött, akikre mások egyetlen gondolatot sem vesztegetnének. A hétköznapiakért. Az észrevételenekért és a szürkékért. Az elfeledettekért és a figyelmen kívül hagyottakért. Ez már születése módjában is tükröződik. A világegyetem Teremtője a lehető legkevésbé látványos körülmények között született. Isten olyan rendkívüli dolgot tett, hogy 2000 évvel később jelentőségének teljes súlyát alig tudjuk felfogni: Isten beleírja az örökkévalóságot a hétköznapiba.

És ez azt jelenti, hogy Isten talán Jézus által örökké tartó, rendkívüli történetet írhat a te hétköznapi, unalmas, egyhangú, semmitmondó életed közepébe.

Az a király, aki így lép be az életbe, tehetetlen csecsemőként, aki egy fiatal párra bízza magát, jelet ad. Kezdettől fogva megmutatja, *milyen*.

Kozmikus esemény ez: a pártusok birodalmából, az egykori Babilónia területéről tudósok érkeznek, csillagászok, és egy csillagot követnek. Amely pontosan a születés helyére vezeti őket. Talán a babiloni zsidók segítettek nekik irataikkal megérteni, mi történik. Rendkívül különös kísérőjelenségek. Nem egy nappal a születés után érkeztek meg Betlehembe. Csak hónapokkal később. Megtalálják a helyet és a gyermeket. Drága ajándékokkal tisztelik meg ezt a gyermeket. Valóban imádták a kisgyermeket, ahogyan Istent imádják. Elsőként pártusok, nem zsidók imádják a zsidók királyát.

Ehhez jön még a sokat vitatott szűztől születés kérdése. Jézusnak nem volt férfi nemzője. Nem József volt az. Ez olyan nehézségekbe sodorta egymással Józsefet és Máriát, amelyek miatt aligha irigyelné őket bárki. A menny mindent megtesz, hogy József megértse, mi történik itt. Sikerül meggyőzni arról, hogy minden rendben van.

Nem keresztények és keresztények egyaránt metaforának vagy mesének tartják a szűztől születést. Én nem. A szűztől születésnél nem Mária biológiai-testi állapotáról van szó. A csoda Isten természetfeletti teremtő cselekvése. A Szentlélek idézte elő Mária várandósságát. Jézus „nemzése", a megtestesülés a Szentlélek által, a Magasságos ereje által történt. Aki így fogant meg, az *Isten Fia* volt. Isten Fia Ő emberként, és egyúttal Istenként is. Titok. Így kellett lennie, hogy Ő legyen a *Szent*. Bűn nélkül. Hogy megmentsen minket bűneinktől.

A lényeg: a király a mi életünkbe akar beleszületni. A legegyszerűbb szállás is elég Neki. Nincs szüksége palotára. Életünk minden lomjával együtt nem méltó arra, hogy a király beköltözzön. És mégis megteszi, mert minket akar. Mégis megteszi, ha beengedjük.

Ezt a szöveget karácsony idején írtam. Kedvenc énekemnek ez a refrénje, nem tudnék jobbat:

Ó, jöjjetek, imádjuk
A királyt.
A dicsőség királyát
A seregek uralkodóját
Adeste fideles, Friedrich Heinrich Ranke

És ha Krisztus ezerszer is megszületett volna Betlehemben, de benned nem: mégis elveszett maradnál mindörökre.

Angelus Silesius

Jn 1,1–2.14; 2Móz 3,1–6; 19,16–25; Jel 21,1–3; Fil 2,5–10; Gal 4,4; Lk 2,1–7; Mt 2,1–18; Lk 1,35; Zsolt 2; Jn 3.

9 A király származása és küldetése

Izrael – vagy ami megmaradt belőle – régóta nem látott királyt. Aki most az volt, edomita volt: Heródes. Semmi sem volt úgy, ahogyan lennie kellett volna ebben a kis országban Róma igazgatása alatt. Izrael igazi királyának nemzetségtáblázattal kellett igazolnia, hogy Dávid leszármazottja. Ezen nem múlt a dolog: Jézus Júda törzséből, Dávid családjából származott.

Jézus a születése előtt is létezett. Születése nem újjászületés volt a buddhizmus értelmében. Isten Fiaként létezett, kezdet nélkül, születés nélkül. Ő örökkévaló. Általa teremtette Isten a világegyetemet. A föld és az emberek.

Isten a Fiút Izraelhez, a saját népéhez küldte. Ő volt e nép vágyakozásának tárgya, amely Messiására várt. Így mondták a próféták. És így is történt. Sokáig rejtve marad, hogy Jézus, Dávid Fia, egyúttal Isten örök Fia. A Messiás beteljesíti Izrael történetét és próféciáit. Mi, európaiak és a világ népei, egyelőre csak nézők vagyunk. Jézus egy a sok próféta közül, akik által Isten szólt népéhez. Ő az utolsó a próféták hosszú sorában, a végső és a legnagyobb. Maga Isten szól, mert Jézus Isten.

Jézus elhívással jön. Megbízatással jön a világba. Ő lesz a Messiás, Izrael királya. Azért jön, hogy megváltsa a népet bűneiből. Nem a rómaiaktól.

Azzal, hogy Isten elküldi a Fiát, Jézust Messiássá, „felkent királlyá" teszi. Jézus Krisztusban Isten elindította és megalapította országát, Isten királyi uralmát; országában Jézus uralkodik – a király. Megismételjük még egyszer: a király és a királyi uralom gondolata az eredeti teremtéshez kapcsolódik. Isten azt akarta, hogy képmásai, Ádám és Éva uralkodjanak ebben a világban. Ebben a szerepben ugyanúgy kudarcot vallottak, mint később sok király. Ezért Isten elküldte a Fiát, hogy Ő uralkodjon. Örökké. Úgy, ahogyan Isten mindig is elképzelte az uralkodást.

Mint királyuk, Messiásuk és Uruk, a Fiú most megbízza az egyházat – ezen minden kereszténytértünk, felekezettől függetlenül. Az egyház arra hivatott, hogy tanúsítsa a világ előtt: Jézus az igazi és visszatérő király, és egyedül Benne van megváltás. Az egyház arra hivatott, hogy Isten népeként megtestesítse ezt az országot – Isten uralmát. Általa válik láthatóvá Isten uralma.

Nem a császár, hanem *Jézus* Isten igazi Fia. Olyan királyi házból származik, amely sokkal régebbi Rómánál. Dávid király házából származik. Dávidnak olyan utódot ígértek, aki örökké Dávid trónján ül. Ez nem Dávid fia, Salamon volt. Ez Jézus, Dávid családfájából. Tehát szintén Dávid Fia. Ez a

feltétele annak, hogy Isten ígérete valóra váljon. És valóra vált: Jézusban beteljesedett az ígéret.

Ezt az üzenetet Isten prófétái már előre meghirdették, és leírták a szent könyvekben.

Ez az üzenet Róla, Isten Fiáról szól. Emberi szinten Dávid király leszármazottja.

Ugyanakkor Isten Fiává van beiktatva. Ez Isten Lelkének hatalmas munkája által történt, amely kibontakoztatja Isten szent valóságát, és Jézusnak, a Messiásnak, a mi Urunknak a feltámadásában mutatkozik meg.

Róm 1,2–4

Mt 1,1–17; 2,1–15; Lk 23,8–15; Jn 1,1–3; Kol 1,16; Zsid 1; 10,5; Jn 12,27; 2Sám 7,12–16; Róm 1,1–7.

10 A király élete

Élni, mint egy király, mint Marci Hevesen! Ez a szólás nem illik arra a királyra, aki itt a középpontban áll. Ahogyan belépett az életbe, szegényes körülmények közé, királyi tisztesség nélkül, úgy élte le az életét. Rövid élet, 33 év kemény munka és lemondás.

Össze lehet-e foglalni egy ilyen életet ebben a fejezetben, körülbelül 700 szóban? Semmiképpen. Csak néhány gondolatszilánk ez, amely felvillantja királyi életét. Mellé egy kérdés, amelyet közben is szem előtt tartunk: mi lenne, ha 700 szóban foglalnák össze a mi életünket? Mi marad? Emlékszik-e még ránk valaki két-három nemzedék múlva? Azt sem tudnám, hogy hívják a dédapámat, ha nem kérdezném meg.

Sokan gyakran csak a jászolra és a keresztre gondolnak, ha Jézusról van szó. Pedig a kettő közötti időnek ugyanolyan fontosnak kell lennie. Különben nem lett volna. A király élete ugyanolyan fontos, mint a halála. Ez az élet annyira egyedülálló és értékes, annyira tiszta és jó, hogy Jézus halála leírhatatlanul szomorú. Hogyan érhetett így véget egy ilyen ártatlan élet?

Jézus küldetése az, hogy megváltsa népét, Izraelt és minden embert bűneiből. Hogy hirdesse Isten királyságát. Ez az Ő eljövetelével kezdődött el. A király itt volt. És Vele a szabadítás ereje. Nem a rómaiaktól, Izrael megszállóitól. Nem. Szabadítás a gonosz hatalmaktól, amelyek rabszolgasorba taszítják az embereket. Ezek a láthatatlan hatalmak pusztítóbbak voltak és pusztítóbbak ma is, mint a római megszálló hatalom. Szabadítás a gyógyíthatatlan betegségektől is, amelyek gyötrik az embereket, és kizárják őket a társadalmi életből. Szabadítás a képmutatástól is, a törvényeskedő, álszent kegyességtől. A szeretet és élet nélküli írástudóskodástól. Szabadítás a hamis elvárásoktól. Az önzéstől. A hitetlenségtől. Nem utolsósorban önmagunktól.

Mindez jellemzi az igazi király életét. Egyszer odáig jutott a dolog, hogy a zsidók királlyá akarták tenni. Jézus azonban visszavonult. Ismerte az emberek szívét és indítékait. Az *Ő* királyságához megújult szívekre van szükség. Olyan szívekre, amelyek Jézus szívverésével dobognak. Amelyek készek szolgálni, és a legalsó utat járni.

Krisztus földi élete harmincéves koráig nagyrészt rejtve marad. Hétköznapi, fárasztó munkásélet a testvéreivel. Ácsként. Itt Jézus nemcsak a mesterséget tanulja meg. Engedelmességet tanul, amelyet nem ismert abban a házában, ahonnan jött. A mennyben az Atya, a Fiú és a Lélek, a háromszemélyű

Isten a szeretet és az öröm örök összhangjában volt egymással. A földön Jézus, a Fiú kemény életre adta magát. Ki tudja, mikor kezdett el dolgozni az építkezéseken? Ő volt az elsőszülött. Józsefről, Mária férjéről többé nem hallunk. Talán Jézus vállalt felelősséget a családért.

Ezt az életet hagyta maga mögött Jézus 30 évesen. A Jordán folyónál megkeresztelteti magát Keresztelő Jánossal, azzal, aki előkészítette számára az utat. Aztán elkezdődik nyilvános szolgálata. Messiási küldetése. Mindezt négy élettörténet vagy életrajz őrzi meg. Máté, Márk, Lukács és János. Érdemes elolvasni ezeket az *evangéliumokat* – így nevezik a négy beszámolót. Újra meg újra. Együtt alkotják a Messiás-király evangéliumát.

Az *élete* üzenet. Igehirdetése, szavai olyan erőteljesek, hitelesek, életközeliek és bölcsek, hogy az emberek a csodálkozástól alig találnak szavakat. Bénákat gyógyít meg. Vakokat tesz látóvá. Halottak támadnak fel. Démonok menekülnek. A király kivonul, és elfoglalja az országot. Másként, mint egy hadúr. Bölcsessége és igazsága ellenállhatatlan. Szeretetének hatalma meghódítja az emberi szíveket. Mind a mai napig.

Ő egy közülünk, és mégis egészen más. Fényűzés nélküli élet. Tele lemondással. Saját otthon nélkül. A vallási vezetők és a farizeusok folyton gyanakodva figyelik és támadják. Sok ember követi. Különböző indítékokból. Sok embert jóllakatott kenyérrel, amelyet csodálatos módon megsokasított. De mindig a szívek érdekelték, az élet legbelső iránya, amelyre Istennek célként annyira szüksége van. Olyan szívek érdekelték, amelyek tiszták, vagy amelyeknek tisztává kell válniuk.

Együttérzéssel érinti meg a gyógyíthatatlan betegeket, akik azonnal meggyógyulnak. Ennek a királynak egyetlen érintése mindent megváltoztat. Engedjük, hogy ez a király megérintsen minket. Senkit, aki Hozzá jött, és aki ma Hozzá jön, nem utasított el, és soha nem is fog elutasítani.

Just one touch from the King changes everything!
A király egyetlen érintése mindent megváltoztat!

Jn 21,25; 1Pt 2,22–24; Mt 1,21; Mk 1; Jn 6,15; Zsid 5,8; Mk 6,3; Mk 9,15; 10,26; Lk 4,32; 8,25; 9,43; Mt 8,20; Lk 5,13; 22,51; Mk 6,56.

11 A király örömhíre

A király első hivatalos cselekedete az igehirdetés, az evangélium prédikálása. Az igehirdetés és a gyógyítás a mindennapjai. Nem vezet hadsereget, az emberek egyszerűen követik, és hallgatják.

Ahogyan a királyoknál gyakran szokás, előre érkezik egy küldöttség, hogy előkészítse a királyi látogatást. János az, akit Keresztelőnek neveznek, ő egyengeti az Úrnak, a királynak és Messiásnak útját. Üzenete: nem az utcákat és a házakat kell megtisztítani, hanem a szíveket. Az embereknek meg kell térniük, vissza kell fordulniuk, és meg kell változtatniuk az életüket. Teveszőr köpenyes pusztai prófétа mint előhírnök jelent be egy királyt, aki nem pompában és dicsőségben jön.

A megtérés Jézus üzenete is. Amikor Jánost börtönbe vetik, Jézus folytatja a szolgálatot. Isten országának evangéliumát hirdeti: Térjetek meg, és higgyetek az evangéliumban! Isten közeledő uralma a válasz a világ minden problémájára. Egyedül Isten uralma hoz békességet, gyógyulást, bocsánatot, szabadságot, biztonságot, jólétet és stabilitást. Isten uralma, amely Jézusban, a Messiásban testesül meg, az Ő válasza a világi birodalmak diktatúrájára és kudarcára, valamint a láthatatlan uralkodókéra is, akik ugyanígy gyakorolják hatalmukat. Vagyis a túlsó, láthatatlan világ fejedelemségeire és hatalmasságaira, amelyek látható világunkra hatnak, hogy elpusztítsák az embereket.

Jézus ennek az országnak Istentől küldött és beiktatott királya. Ő maga, a személyében testesíti meg az ország üzenetét, az evangéliumot. Az Újszövetség négy életbeszámolóját nem véletlenül nevezik evangéliumnak. Élete, tettei és szavai az örömhír. És azt mondják ki, amit az apostolok később leveleikben megírtak.

Amikor Jézusnak meg kellene gyógyítania a bénát, akit egy tetőn át eresztenek le a lába elé, valami váratlant mond. Néhányan bizonyára elhitték Róla, hogy meg tudja gyógyítani a bénát, különben nem jöttek volna. Jézus azonban először ezt mondja neki: *Megbocsáttattak a bűneid!* A bűnök nagyobb baj, mint a bénaság. Jézus mindenekelőtt a bűn problémájára hozza el a megoldást. Ez az evangélium. Az angyal ezt mondta Józsefnek, Mária férjének:

Ő szabadítja meg népét bűneiből!

Jézussal kétségkívül valóban megérkezett az örömhír. Jézus az volt, amit mondott. Szavai és élete egy volt.

„Így jutott el Jézus Názáretbe is, ahol felnőtt. Szombaton szokása szerint elment a zsinagógába. Felállt, hogy felolvasson az Írásból."

És odaadták Neki Ézsaiás próféta könyvtekercsét. Kigöngyölte, és felolvasta azt a helyet, ahol ez áll:

„Az Úr Lelke van rajtam, mert az Úr felkent engem. Elküldött azzal a megbízatással, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek, hirdessem a foglyoknak, hogy szabadok lesznek, és a vakoknak, hogy látni fognak, hogy szabadságot vigyek az elnyomottaknak, és meghirdessem az Úr kegyelmének esztendejét."

Jézus összegöngyölte a könyvtekercset, visszaadta a zsinagóga szolgájának, és leült. A zsinagógában mindenki feszülten nézett Rá.

Beszélni kezdett. „Ma beteljesedett ez az írás" – mondta nekik. „Ti vagytok a tanúi."

Az evangélium, amely maga Jézus volt, és amelyet hirdetett, a világosságra, az örök életre vezet. Hogy magunk mögött hagyjuk a régit, a bűnöket és a halált.

„Biztosíthatlak titeket: aki hallja az én szavamat, és hisz annak, aki elküldött engem, annak örök élete van. Nem vár rá többé ítélet; átlépett a halálból az életbe."

Az örömhír és Jézus egy – az egyiket nem lehet a másik nélkül megkapni. Ahol az evangéliumot hirdetik, ott Jézust hirdetik.

Jézus evangéliumát így foglaljuk össze: ez ...

igazságosságot teremt, felszámolja a rabszolgaságot, harcol a szegénység ellen, betegségeket gyógyít, adósságokat enged el, megtisztít a bűntől, örök életet ajándékoz, befogadja a kívülállót, felemel a legalsó társadalmi helyzetből, és teljes érvényre juttatja Isten igazságát.

Mt 3,1; Mk 1,4; 8,28; Lk 3,1–18; Ef 2,1–3; Kol 1,13; 2,15; Mk 2,1–12; Mt 1,21; Lk 4,16–22; Jn 5,24.

12 A királygyilkosság: a kereszt

János evangélista királyként írja le Jézust. Jobban, mint a többi evangélista. Mindenekelőtt ott, ahol az ember nem várná. Ahol egyáltalán nem illik oda. Mégpedig Jézus passiójában: szenvedéstörténetében, elfogatásában, az elítéléséhez vezető perben és végül a kereszten elszenvedett halálában.

Ez a passió borzalmas. Igazságtalan. Szégyentelen. Brutális. Embertelen és állatias. De a hit ezen a sötétségen át felismeri benne az igazi király beiktatását. A szenvedéstörténet kettős értelemben tanúskodik a Messiás-király megdicsőítéséről, felmagasztalásáról.

Jézus, Dávid Fia, kimegy a Gecsemáné-kertbe. Amikor Jézus megkérdezi a katonákat, kit keresnek, válasza viharos szélrohamként dönti le őket, amikor azt mondja: „Én vagyok." Mintha a lábai előtt hevernének, a király lábai előtt.

Királyi méltósággal és elszántsággal Jézus nem védekezik karddal, mint tanítványa, Péter. Az Atya poharát kiinni – ez számít Jézusnak, a Fiúnak: Kegyelmed, Istenem, több az életnél, ahogyan egykor Dávid mondta. Egy pohár, amely számára tele volt szenvedéssel, számunkra pedig az úrvacsorában a hálaadás pohara.

Annáshoz, a főpap apósához vezetik Jézust. Annak veje, Kajafás egyszer azt mondta – politikai érzékkel, de anélkül, hogy ismerte volna szavai horderejét: jó, hogy valaki meghal a népért. Milyen igaz. Egy igazi király meghal a népéért!

A zsidók kicsiny, elnyomott világából Jézust most a római világbirodalom univerzumába viszik. Pilátusnál, a római helytartónál van a hatalom, és ő kertelés nélkül megkérdezi Tőle, amikor valószínűleg kettesben vannak: Te vagy a zsidók királya?

Jézus megerősíti, hogy király. Csakhogy olyan királyság fölött, amely nem e világból való. Olyan ország fölött, amely minden politikai igény fölött áll, amely nem fegyveres erővel hódítja meg a világot, mint a rómaiak. A mennyei világból való ország. Más törvényekkel. Olyan ország, amely mennyei királya személyében hagyja, hogy egy földi birodalom brutális erőszaka összezúzza. Legalábbis így látszott.

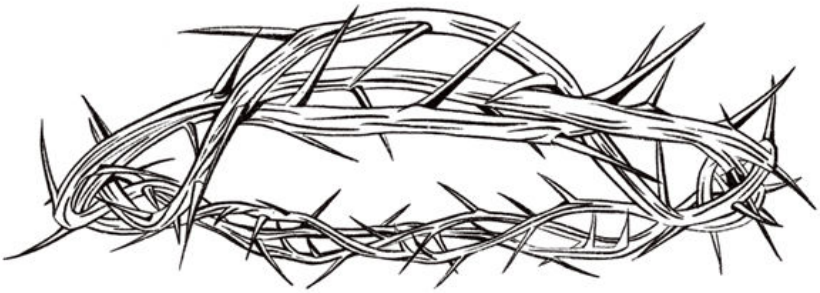
Pilátus számára világos: ez a zsidók királya. Meglepő, milyen érzéket tanúsít Pilátus. Ő, a római és bálványimádó, szinte ő maga teszi a zsidók királyává. Nyíltan mondja a sokaságnak: „Íme, a ti királyotok!" Még királyi feliratot is szegeztet a kereszt tetejére. Mindenkinek pontosan ezt kell tudnia.

Izrael vezetőit és Jézus vádlóit Pilátus a végsőkig provokálja. Mert ők a halálát akarják, mégpedig a kereszthalálát.

Pilátus öntudatlanul kiáll a Jézusról szóló igazság mellett: Jézusnak semmi bűne nincs, és Ő a királyuk. A zsidók Róma császára mellett döntenek. Jézust, igazi királyukat elutasítják.

A következő, amit látunk: Jézus töviskoronával és egy vöröses bíborpalásttal, amelyet ráterítenek. Annak a királynak véres torzképe, aki azért jött, hogy bizonyságot tegyen az igazságról. Töviskoronás felség.

A Golgotára maga viszi a keresztjét. Ott letépik Róla a ruhát. Keresztre szegezik. Felállítják a keresztet. Felemelik, ahogyan Ő maga előre megmondta. A királyt beiktatják trónjára: ez egy kínoszlop, egy fakereszt.

Egy mezítelen, véres, eltorzult, fájdalommal teli ember. Kiáltása, mielőtt kileheli lelkét, királyi, felszabadító és megváltó – számára, mindenki számára, számunkra: *Elvégeztetett!*

Értünk adta oda magát. Ez a Megfeszített az, aki magához vonz minket. Nem Pilátus, nem egy császár, hanem Jézus, a Messiás-király! Ez az ember ezen a kivégzőhelyen lesz a menedékünk, az a hely, ahol bűneink eltöröltettek. Itt az Ő vére elfedezi bűneinket, és békességet szerez Istennel: megbékélés Istennel keresztjének vére által. Most lehetségessé válik a békesség Istennel, és köztünk, emberek között is. Isten véres és átszegezett keze ki van nyújtva!

Ez a világ igazi királya, a menny királya, az egész világ uralkodója és uraknak Ura! Aki kész letenni hatalmát, és értünk felcserélni a trónt a kereszttel, az méltó az imádatunkra. Aki pedig még a gyilkosaiért is bocsánatot kér Istennél, az Atyjánál, attól mi, emberek elnémulunk. Megérdemeltünk-e ilyen Istent?

A kereszt a rómaiak hatalmát mutatja meg, és a megfeszítettek, valamint minden rájuk vonatkozó emlék lerombolását, megsemmisítését, sőt

kitörlését. Az erősek legyőzik a gyengéket. Jézust erőtlenségben feszítették meg. Istennek, a világegyetem uralkodójának ez a győzelem. Bármilyen paradoxnak tűnik: a szeretet győzelme.

A kereszt botrány, és az is marad. A keresztény hit jelképeként is az marad. Őrültség és bolondság egy keresztet és a Megfeszítettet egy vallás alapítójává tenni. Semmit sem lehet rajta szépíteni vagy romantizálni. Annyira bizarr, annyira ellentmondásos, annyira a feje tetejére állított. De mindazoknak, akik hiszik, hogy ezen a gyalázatfán Isten bölcsessége és szeretete éri el csúcspontját, a kereszt, és ami ott történt, Isten ereje az üdvösségre. A megmentésre! Egy szenvedő, egy megfeszített Isten bolondság, ugyanakkor ez az az üzenet, amely naponta megérint, megváltoztat és új emberré tesz embereket.

József története a Messiás előképe – testvérei verembe vetik, eladják Egyiptomba, ahol fájdalmas kerülőutakon át helytartóvá lesz, ahogyan Krisztus is.

Amikor József odaért hozzájuk, levetették róla felsőruháját, a díszes ruhát, amely rajta volt. Aztán megragadták, és beledobták a kútba. A kút üres volt, nem volt benne víz.

1Móz 37,23–24

Jn 18–19; Mt 26,36–27,56; Mk 14–15; Lk 22–23; Róm 3,21–26; 2Kor 13,4; 1Kor 1,22–24; Kol 1,20; Ef 2,16; Fil 2,8.

13 Micsoda király

(A dal szövege német eredetiben)

Was für ein König, der sein Land verlässt für mich. Und alles hingibt, was ihm lieb und wichtig ist. Der sich aufmacht und weit in die Fremde zieht, um zu suchen die, die er von Herzen liebt. Der nicht ruht bis auch der letzte seiner Freunde bei ihm ist, der voll Sehnsucht und voll Freude mich in die Arme schließt.

Wer so ist, der ist wahrhaft königlich. Diesen König liebe ich.

Was für ein König, der ein großes Festmahl hält für all die Schwachen und die Armen dieser Welt. Der uns seine Brüder, seine Schwestern nennt, weil er wie wir das Leben hier auf Erden kennt. Was für ein König, der aus Liebe seine Krone niederlegt und sie eintauscht gegen eine, die aus Dornen ist.

Was für ein König, der sein Leben für mich gibt, wo ich doch nicht von edler Herkunft bin. Was für ein König, der dem Tod ins Auge sieht und ihn als Erster ein für alle Mal besiegt. Was für ein König, der den Weg geht, der noch nicht gegangen ist, weil dieser Weg für uns der Weg in die Freiheit ist.

Lothar Kosse, 2011, szíves engedélyével.

14 A király a sírban

Egy királyt különleges módon temetnek el. Nagy gyászmenettel és méltó sírhellyel. A keresztre feszített bűnözőket napokig a kereszten hagyják, elrettentésül. Aztán tömegsírban végzik, nem messze a kereszttől. Testükkel úgy bánnak, mint az állati tetemekkel. A kereszten ezeket az embereket megtörik. És minden rájuk vonatkozó emléket kitörölnek.

Itt azonban az élet Szerzője függ. Két bűnözővel együtt ölték meg. Mi lesz most Vele? A keresztre feszítés drámájában van egy kis fénysugár. Az arimátiai József, a nagytanács tagja, Jézus titkos tanítványa. Most jött el az ő órája. Most bizonyítja be, hogy Jézus tanítványa. Tehetős emberként előre gondoskodott, és sírt vásárolt magának. Sziklasírt, előtte egy nagy, több tonnás kővel. Ezt egy talajba vájt horonyban gördítik a sír nyílása elé.

József összeszedi minden bátorságát, bemegy Pilátushoz, és elkéri a holttestet. Pilátus, meglepődve Jézus gyors halálán, beleegyezik. József leveszi a holttestet a keresztről. Egyedül-e vagy segítőkkel, nem tudjuk. Gyolcsba göngyöli Jézust. Gyorsan kell történnie, a szombat szürkületkor kezdődik. Saját sírjába helyezi Jézust, és számol azzal, hogy magának újat kell majd szereznie.

Sok előrejelzés (prófécia) teljesedett be Jézus életében és halálában. Különlegesség, amely egyetlen más emberre sem igaz. Még a temetéséről is írtak évszázadokkal korábban: A gonoszok mellé szánták sírját, de egy gazdag mellett volt halálában.

Gyakran, amikor az apostolok elbeszélik az evangéliumot, mindig megemlítik, hogy Jézus nemcsak meghalt, hanem el is temették. Senki se intézze ezt el mellékes dologként. Mert aki el van temetve, az halott. Nem eszméletlen. Nem tetszhalott. Minden testi funkció visszafordíthatatlanul megszűnt. A Jézus-fejezet a sírral egyelőre lezárult.

Ha a kereszthalállal minden véget érni látszott, akkor a sírba tétellel még inkább. A rómaiak aztán lepecsételték a sírt, és egy különleges egység őrizte. A zsidó írástudóknak biztosra kellett menniük, hogy Jézus tanítványai nem jönnek el ellopni a holttestet. Tőlük azonban kevés veszély fenyegetett, elmenekültek. A tanítványokkal ellentétben az írástudók emlékeztek arra, hogy Jézus többször beszélt erőszakos haláláról, de feltámadásáról is. Valami volt a levegőben. Történhet még valami?

Az ősi keresztény hitvallásban ez áll: „eltemettetett, alászállt a halál birodalmába”. Az élet Szerzője betör a halál legyőzhetetlen erődjébe azzal, hogy Ő maga meghal, és halott. Jézus később ezt mondja magáról: Halott voltam.

Ami aztán a halálon túl történt, amikor alászállt a halál birodalmába, az nem kevésbé jelentős, mint ami a kereszten történt. De biztos, hogy az is értünk történt. A halandó emberekért, hogy éljünk, Vele együtt.

Bántalmazták, de Ő panasz nélkül elhordozta. Mint a bárány, amikor levágni viszik, mint a juh, amikor megnyírják, mindent némán tűrt, panasz nélkül.

Fogsága és pere idején érte utol a halál. Mivel népe olyan nagy bűnt vett magára, kioltották életét. Ki gondolkodik el ezen e nemzedék emberei közül?

És a gonoszok mellé adták sírját, de egy gazdag mellett volt halálában, mert nem követett el igazságtalanságot, és nem volt álnokság a szájában.

Ézs 53,7–9

ApCsel 2,22–46; 3,15; Zsid 2,10; Mt 27,57; Mk 15,43; Jn 19,38; Ézs 53,9; 1Kor 15,4; 1Pt 3,18–22

15 A király a halál birodalmában

A királyoknak is meg kell halniuk. Ez a király, akiről itt beszélünk, kínhalált szenvedett. Erőszakosan végezték ki a kereszten. Aztán sziklasírba fektették, amelyet egy nagy kővel zártak le.

Az ember több, mint a teste. A halál után tovább él. Tudatát, szellem-lelkét nem lehet megölni. A szellem-lélek az egész embernek felel meg: megmarad, és teljes személy a túlvilágon. Anyagi, halandó test nélkül. A keresztény hiten kívül is számtalan jel utal arra – hogy bizonyítékokról ne is beszéljünk –, hogy az ember a testén kívül is létezhet, és minden érzékével érzékelheti a láthatatlan, túlvilági világ környezetét.

Ez a túlvilág a halál birodalma. A héber Biblia *Seolnak* nevezi. Az Újszövetségben az alvilág neve *Hádész*, ahol a halottak tartózkodnak. Van ott egy rész az igazak és egy az igazságtalanok számára. Az elsőt „*Ábrahám kebelének*" nevezik. Aztán van egy *legalsó rész*, ahol a lázadó és bukott angyalokat őrzik, akik Noé előtt és Noé idejében elvegyültek az emberek között. Döntő szerepük volt abban, hogy az emberek annyira a bűnbe estek, hogy Isten az özönvízzel pontot tett a végére. Így beszéli el Mózes első könyve. Az ősegyház a hitvallásában, amelyet a keresztények mind a mai napig minden vasárnap számtalanszor együtt, hangosan elmondanak, ezt hirdeti: *Alászállt a halál birodalmába*. Pontosan oda, az alvilágba, amely el van rejtve előlünk, és ahová csak a halál által lehet belépni, oda szállt alá és oda ment be Ő, a Krisztus, a király.

Talán furcsának és ókorinak tűnik ez az olvasónak. De a Biblia világképe meglehetősen egyszerű: van teremtett látható és teremtett láthatatlan világ. A láthatatlan világhoz tartozik a menny, ahol Isten lakik és uralkodik. Ezt a Biblia olyan szavakkal és fogalmakkal magyarázza, amelyeket a látható világból ismerünk, hogy egyáltalán és valahogyan el tudjuk képzelni ezt a világot, amely többé-kevésbé el van rejtve előlünk. Isten mennye *fent* van. Az alvilág, a halál birodalma mindig *lent* van, *a föld alatt*. A „föld alatt" nemcsak a sírt jelenti, hanem a túlvilági, láthatatlan alvilágot, ahol a halottak vannak.

Bár Ábrahám kebele a nyugalom helye, a héber Biblia mégsem úgy írja le a Seolt, mint olyan helyet, ahová az ember menni szeretne, mert ott olyan szép volna. *A Seol a halált és a halál hatalmát is jelenti, amelyet Isten soha nem akart.*

Az Újszövetség Hádésznak nevezi az alvilágot. Így hívták ezt a helyet a görög mitológiában is. Később Hádész lett az alvilág uralkodója. Ezt a helyet

meg kell különböztetni a pokoltól. A Hádész és a pokol nem ugyanaz.

Térjünk vissza a keresztre feszítés napjára és Jézus temetésére. Kívülről nézve csend lett, Jézus megkínzott holtteste a sírban nyugodott. Elkezdődött a szombat. *A király azonban nem nyugodott*. Hatalmas dolgok történtek az alvilágban. *A király alászállt*. Csak halottként szállhatott alá a halál birodalmába. És találkozhatott a halál fejedelmével. Leszállt az ősi kígyó vermébe, és szétzúzta a fejét. Legyőzte az erőst, hogy elragadja holmiját. Hogy kiszabadítsa a foglyokat.

Nem azért szállt alá a Seolba, hogy tovább szenvedjen, hanem hogy győzzön, szabadítson és hirdessen.

A legalsó börtönbe, a bukott angyalfejedelmekhez szállt alá. Nekik nem az üdvösség üzenetét hirdette, hanem győzelmi üzenetet. Tudniuk kellett, hogy tervük és a sötétség fejedelmének terve nem vált be. *Az Ő halála nekik a vesztüket jelentette. Halála, amelyet a sötétség minden hatalma kitervelt, nem a győzelmük volt. A vereségük volt.* Váratlanul találkoznak most a győztessel azon a helyen, ahol soha nem várták volna, és az Ő szájából hallják, hogy eljött az emberek megmentése. Nem a halandók pusztulása a sötétség hatalmaival együtt, hanem a győzelem, az üdvösség és az örök élet valósult meg most, és vár készen a bűnösökre. Azokra a bűnösökre, akik nem érdemelték meg, de akiken a király megkönyörül.

A Seolban vagy Hádészban voltak mindazok is, akik félték Istent, és e keresztre feszítés napjáig meghaltak. A halál birodalmában voltak, de nem a mennyei paradicsomban. *Most eljön hozzájuk a megígért király, Ábrahámhoz, Dávidhoz, Jóbhoz és a többiekhez, akárhogy hívják is őket. Bevonul a dicsőség királya, és megszámlálhatatlan sokaság fogadja és köszönti. Ők a reménység foglyai!* Reménységük nem az, hogy ott maradjanak. A király sem azért jött, hogy ott maradjon. Azért jött, hogy kivezesse őket onnan, és bevezesse a mennyei paradicsomba.

Így megy végbe egy nagy kivonulás a Hádészból a paradicsomba még azon a napon, amelyen Krisztus meghalt. Mert az egyik latornak a kereszten nagy bizonyossággal ezt mondta: *Még ma velem leszel a paradicsomban.* Ez a lator követi a nagy királyt, aki harcol népéért, és mindenkit bevezet a mennyei szentélybe, Isten dicsőséges jelenlétébe.

Hátramaradnak a Seol romjai és benne azok, akik nem hittek. Lehetséges, és nem is kizárt, hogy az alvilágból azokat is kiszabadította, akiknek ott hirdette az üdvösséget. Aki találkozik Vele, aki segítségül hívja Őt, bárhol, megmenekül. Gazdag Ő mindenki iránt, a dicsőségnek ez az irgalmas királya.

A király eggyé lett életünkkel, és emberré lett. Azt az életet élte, amelyet nekünk kellett volna élnünk. Magára vette halálunkat, elvette tőlünk

et, és maga vitte őket a sírba. Isten nekünk tulajdonítja az Ő halálát, mi élhetünk. Új, örök, halhatatlan életet. Alászállt, és összetörte a halál erődjét, hogy élhessünk. Visszatért az életbe. Az Ő halála a mi halálunk, és az Ő élete most a mi életünk.

A király minden lépése, egész élete szükséges volt az üdvösséghez. Különben elég lett volna, ha csak a kereszt kedvéért jelenik meg. A király a kereszt és a feltámadás között csatát vívott népéért, bár a sziklasír semmit sem árult el ebből. A látható világban megvívta a harcot, egészen a halálig. Most következett a harc a láthatatlan világban. Kifosztotta a Seolt, és felvezette a foglyokat a Sion hegyére, Isten hegyére.

És így, új életre keltve, elment a láthatatlan világban lévő szellemekhez, akik Noé idejében fellázadtak Isten ellen, és akiket most végső elítélésükig fogva tartanak, és hirdette nekik győzelmét.

1Pt 3,19–20

Ezért mondja: „Felment a magasságba, foglyul ejtette a fogságot, és ajándékokat adott az embereknek." Az pedig, hogy felment, mi mást jelent, mint hogy le is szállt a föld alsóbb részeibe? Aki leszállt, ugyanaz, aki fel is ment minden egek fölé, hogy betöltsön mindent.

Ef 4,8–10

Ne félj! Én vagyok az Első és az Utolsó és az Élő, halott voltam, és íme, élek örökkön-örökké, és nálam vannak a halál és a Hádész kulcsai.

Jel 1,17–18

2Sám 22,6; Jób 17,16; Zsolt 16,10; 30,4; 68,17–25; 116,3.8–9.15; 118,17–27; Ézs 14,9–15; 38,18; 45,2; Ez 31,16; Hós 13,14; Zak 9,9–12; Mt 12,28–29.40; ApCsel 2,22–36 (Zsolt 16,10–11); Róm 10,6–10 (5Móz 30,12–14); Kol 1,16; 2Pt 2,4.

16 A király feltámadása

A halottak nem kelnek újra életre. Kivétel nélküli szabály. Nem különös felismerés, mindenki tudja. A halál, végességünk és mulandóságunk nem olyan látóhatár, amellyel be akarnánk érni. Sokan érzik, hogy többre teremtettünk annál, hogy visszatérjünk a földbe. Ez nem lehet minden.

A király háborúba vonult. Egyedül, Atyja megbízásából. Értünk. Szembeszállt a halál hatalmával. Hagyta, hogy legyőzzék. Elvesztette a harcot, és éppen ezzel nyerte meg. Legyőzte a halál hatalmát. A halált életre fordította. Élete során néhány embert visszahozott az életbe. Most Őt támasztja fel Atyja a halottak közül. A kivétel nélküli szabály érvényét veszti. Az Atya Isten nem hallgat az igaz halálára. Hallgatott a Gecsemánéban, amikor Jézus azért imádkozott, hogy megmeneküljön ettől a szenvedéstől. Hallgatott, amikor Fiával végigjárta a szenvedés nehéz útját. Hallgatott, amikor Jézus a kereszten függött. De aztán megszólalt az Atya, kibontakoztatta egész isteni erejét, és visszahozta Jézust az életbe.

A kereszt az emberek kegyetlen, kemény nemet mondása. A feltámasztás Isten nyomatékos igent mondása. Igent mond Krisztusra, az életre és ránk, noha úgy viselkedünk, mint az ellenségei. Vagy teljesen közömbösek vagyunk Teremtőnk iránt.

Halálában Jézus az emberek ellenségeskedésével találkozik. És a sötétség és a halál hatalmainak ellenségeskedésével. És helyettes áldozattá lesz bűneinkért. A feltámasztásban megpecsételődik, hogy a bűn kérdése, bűneink problémája egyszer s mindenkorra rendeződött. A mi javunkra. A feltámasztásban minden láthatatlan, Isten- és emberellenes hatalom vereséget szenvedett. Szabad az út Isten királysága előtt! Micsoda király jön ki ebből a sírból! A király él! Győztesen tért vissza a halottak közül. Elkezdődött egy új élet jövője.

Feltámadt! Maga Jézus az, aki áttöri a halált, és maga mögött hagyja a lezárt sziklasírt. Rendben, összehajtva hagyja hátra halotti lepleit, és belép a feltámadás világába. Ugyanaz a Jézus, akit a tanítványok ismertek. A sebhelyek a kezén, a lábán és az oldalán örök emlékeztetőül és jelül maradnak értünk vállalt szenvedésére és halálára. Most azonban új létben él. Átmegy zárt ajtókon, nincs szüksége időre ahhoz, hogy helyet változtasson. Halat eszik tanítványaival, megérinthetik, valóságos ember, és az is marad örökre.

A sír előtti több tonnás követ elhengerítik. Nem azért, hogy Jézus kijöhessen, hanem hogy a tanítványok és az asszonyok bemehessenek az üres sírba.

Ez a feltámadás ellentmond mindannak, amit ismerünk. Ilyen pedig nincs! Mese? Mítosz? Sok mindent felvonultattak, hogy megcáfolják ezt a történelmi tényt. De a világtörténelemnek alig van olyan eseménye, amely ilyen jól alá van támasztva, mint ez. És ezen nem kell csodálkoznunk. Mert ezen az eseményen áll vagy bukik minden. A sír üres volt. Túl sok szemtanú találkozott a Feltámadottal. Halálra rémült tanítványokból bátran Krisztust valló emberek lettek. Többé nem féltek a haláltól. Túl sok ember tapasztalja meg ma Krisztust természetfeletti, tudományosan meg nem magyarázható látásokban és hallásokban.

A Messiás-király feltámadása új dimenzióba vezette az emberiséget. Ebben minden ember számára van hely. A halált és a mulandóságot örökre a sírban hagyja. Új lét áll előttünk. Bőséges élet. Az örök élet és az új teremtés jelzi azt, amit királyunk kiharcolt nekünk. Élete árán.

Feltámadása kiragad minket az életbe. Az az élet, amelyet érdemes élni, győzött – Általa.

Te, Uram, nem hagysz engem a halottak világában! Nem engeded, hogy örökre a sírban végezzem, mert hűséggel ragaszkodom Hozzád!

Te vezetsz engem az élet útján. Közeledben zavartalan örömre találok, kezedből örök boldogság árad rám.

Zsolt 16,10–11

Jn 2,22; ApCsel 2,24.32; 3,15; Róm 4,24–25; 6,4.9; 8,11.34; 10,9; 1Kor 15; 1Thessz 1,10; Ef 2,1–6; Kol 3,1; 2Tim 2,8.

17 A király mennybemenetele

Jézus király mennybemenetele nem menekülés. Nem egyszerűen helyváltoztatás: hatalmas következményekkel járó esemény. Valójában semmivel sem kevésbé fontos, mint a kereszt, a sír vagy a feltámadás. Erről az eseményről alig hallani. Egy tavaszi ünnepnapot hoz nekünk, amelyet Németországban *apák napjaként* is ismernek. Pedig ez az esemény koronázza meg Jézus életét és halálát.

A „mennybemenetel" (németül *Himmelfahrt*, szó szerint: mennybe utazás) különösen hangzik. Nem volt „utazás", mert úgy Jézus soha nem érkezett volna meg a céljához. Átlépés volt Isten mennyei világába, a transzcendenciába, amely egészen más, mint a mi látható, immanens világunk, mégsincs messze tőle.

Jézus diadalmenetben haladt át az egeken. A túlvilág minden lénye meghajol. Nincs más választásuk. Ez az út egészen Isten trónjáig vezet. Hasonló a jeruzsálemi bevonulásához, mégis egészen más. Mert a kereszt már Mögötte van.

Egy ember egyengette és nyitotta meg nekünk, embereknek az utat Isten atyai szívéhez. Ő az út. Most hazatérhetünk. Az Atya vár ránk. Fogadni akar minket.

Először *Őt* fogadták ott, mint egy királyfit. Ha már az apák napjánál tartunk: Isten, az örök Atya üdvözli a Fiát. Örömmel köszönti. Örül a menny, minden angyal és mennyei lény. A Fiú visszatért. 33 földi év után visszatér a mennyei palotába.

Nehéz dolgot vitt véghez. Örök megmentést, örök üdvösséget szerzett. Új teremtés született. Emberré válása, halála és feltámadása által. Nem csoda, hogy a világegyetem kormányzói palotájában annyira várták, és most fogadják.

Mindez nem mese. Nagy hatású valóság. Következményei még fel sem mérhetők. Minket, embereket közvetlenül érint.

Számunkra ez a mennybemeneteli esemény csak azt jelentheti, hogy úgy teszünk, mint a mennyei Atya. Fogadjuk be Jézus királyt ugyanúgy, ahogyan az Atya befogadta. Várjuk Őt, fogadjuk Őt. A mi életünkbe is be akar vonulni. Kész rá.

Egyébként, amikor tanítványai szeme láttára egy felhőben így felment a mennybe, ott volt két férfi, két angyal, akik azt mondták: ahogyan most

elment, ugyanolyan bizonyosan vissza is jön. Láthatóan, a felhőkön.

Diadalmenetben mentél fel a magasságba, foglyokat vittél magaddal. Ajándékokat fogadtál el az emberektől, még a lázadóktól is. Bizony, az Úr Isten itt marad lakni!

Áldott az Úr! Napról napra hordozza terhünket; igen, Ő, az Isten a mi szabadításunk.

Zsolt 68,19–20

Mk 16,19–20; Lk 24,50–53; ApCsel 1,4–11; Zsid 5,10; 4,14.

18 A király megkoronázása

A koronázási ünnepségek pompás szertartások. Semmin sem spórolnak. Egyszeri esemény minden királynő és minden király életében. Magas rangú vendégeket hívnak meg. A palotát feldíszítik. Most azonban a mennyről beszélünk. Téren és időn kívül képzeletvilágunk korlátozott. A fantasy és a sci-fi ösztönzi képzelőerőnket. De Jézus, a Messiás-király bevonulása, fogadása és koronázási ünnepe a mennyei, túlvilági dimenzióban csak halványan, ha egyáltalán, képzelhető el. Mégis nagyon valóságos, és messzemenő hatásai vannak.

Jézus dicsőséggel és tisztességgel van megkoronázva – győzelmi koszorúval! Ez valószínűleg nem olajágakból font koszorú. Inkább kép, amelyhez kapcsolódni tudunk. Tíz napig tart a koronázási ünnep.

Az Atya Isten, a világegyetem királya a legmagasabb díszhelyet ajándékozza Fiának, amelyet csak adhat. Helytartójává teszi. Amit Ő mond és tesz, az olyan, mintha Isten tenné. Ahogyan egykor József Egyiptomban a fáraó helyetteseként.

A mennyei Atya tiszteletadása nem családi kegy vagy kötelesség. Jézus kiérdemelte ezt a helyet. Amilyen mélyre megalázta magát, olyan magasra emeli fel Őt Isten. Egy betlehemi istálló, kemény munka, nincstelenség, megvetés és végül a kereszt. Pedig Ő a Teremtő, a menny királya! Csak ez a díszhely minden lét középpontjában és a legmagasabb díszcím méltó Hozzá.

Már Dávid király leírta ezeket a titokzatos szavakat:

> *Ezt mondta az Úr az én Uramnak: „Ülj a jobbom felől, amíg ellenségeidet lábad zsámolyává teszem!"*

Beteljesedett. Ha ezt olvasod, ez nem tegnapi hír. Mindennek következményei vannak. Ha Jézust Úrrá és Krisztussá tették, annak következményei lesznek. Előbb vagy utóbb. Bolygónkra, minden emberre nézve. Senki sem kerülheti meg ezt az Urat, az uraknak Urát (*Lord of Lords*).

Akkoriban, nem sokkal azután, hogy Jézus felment a mennybe, a keresztények katakombáikban és rejtekhelyeiken ilyen énekeket énekeltek:

Ezért Isten is hasonlíthatatlanul magasra emelte Őt, és díszcímül azt a nevet adta Neki, amely minden más névnél jelentősebb.
És mivel Jézus viseli ezt a nevet, egyszer mindenki térdre borul Előtte, mindazok, akik a mennyben, a földön és a föld alatt vannak.
Mindenki elismeri, hogy Jézus Krisztus az Úr, és ezzel dicsőséget ad az Atya Istennek.

Vagy: *És Ő, aki leszállt, újra fel is ment egészen a legmagasabb egek fölé, hogy így jelenlétével betöltse az egész világegyetemet.*

És: *... Jézus Krisztus feltámadása által, aki most – miután felment a mennybe – a díszhelyen, Isten jobbján ül, és akinek alá vannak vetve az angyalok és minden fejedelemség és hatalmasság.*

Egyébként ahogyan a feltámadásnak, úgy a *felmagasztalt* Messiás-királynak is vannak szemtanúi. Az egykor vakbuzgó Pálnak rá kellett döbbennie, hogy aki ki akarja irtani a keresztényeket, az magát Krisztust, az Urukat támadja. Hatalmas kegyelem volt, hogy éppen neki jelent meg a Krisztus. Nem ítéletre. A damaszkuszi úton Pál hirtelen az Ő mennyei dicsőségének fényében áll. Mint egy színpadon a reflektorfényben. Következmény: megvakul. Három nap múlva meggyógyul. A találkozás következménye: Pál élete teljesen megfordul. Azonnal, amint csak tudja, Jézust mint Messiást és Urat hirdeti. Egy csapásra megértette, hogy ez a személy a Messiás, ahogyan a próféciák leírták és megjövendölték. Számára egyszerre minden a helyére került.

Egy másik szemtanú, még Pál előtt, István tanítvány volt. A zsidók megkövezték. Amikor a kövek záporoznak rá, betekintést kap a megnyílt mennybe. Jézusra. Ő mennyei dicsőségben áll, és a haldokló vértanú felé hajol, hogy magához fogadja.

Neki adatott minden hatalom mennyen és földön. Ő uralkodik. Övé a döntő szó. De – és ez fontos – másként uralkodik. Nem úgy, ahogyan a császárok, királyok és zsarnokok. Kormányzása önzetlen, igazságos, igaz és szeretetteljes. Uralma nem kényszerítő hatalom. E világ gonoszát nem erőszak állítja meg. Jézus, a minden király fölött álló király ezt a maga módján teszi. Úgy, ahogyan az evangéliumokból ismerjük. Bízhatunk Benne. Eléri a célját. Egy szó elég, és e világ minden hatalma megáll.

Ha az Atya Neki adta a trónt, akkor nem lehet másként, mint hogy életünk trónját is Ő kapja meg! Jézus, az igazi király nem trónbitorló. Mi döntjük el, ki kapja meg életünkben a trónt. Emberek, bálványok, vallások, függőségek, félelem – és még sok minden más akar uralkodni az életünk fölött. Az Ő uralma az egyetlen, amely nem tesz rabszolgává. Az egyetlen, amelynek jövője van.

Melyik oldalon akarunk állni? Talán néha alábecsülöm Messiás-királyom, Jézus hatalmas nagyságát és dicsőségét. Ezért újra meg újra átadhatjuk Neki életünk trónját. Nála bocsánat és elnézés van. Mindig új kezdet. Nem tesz szemrehányást. Újra meg újra befogad minket kegyelmi uralmába.

Láttam éjszakai látomásokban: és íme, az ég felhőivel jött valaki, olyan, mint egy emberfia. Odajutott az Öregkorúhoz, és Eléje vezették.

14 És adatott Neki uralom, dicsőség és királyság, és minden nép, nemzet és nyelv Neki szolgált. Uralma örök uralom, amely nem múlik el, és királysága olyan, hogy nem pusztul el.

Dán 7,13–14

Az újszövetségi megfelelője:

Jézus így felelt (a főpapnak): *„Igen! De mondom nektek: mostantól fogva látni fogjátok az Emberfiát, amint a Mindenható jobbján ül, és eljön az ég felhőin!"*

Mt 26,64

Íme, eljön a felhőkkel, és meglátja Őt minden szem, azok is, akik átszúrták, és siratni fogja Őt a föld minden nemzetsége. Igen, ámen.

Jel 1,7

Jézus áthatolt az egeken Isten trónjáig. A jeruzsálemi izraeliták gyászolnak Péter pünkösdi prédikációjakor – ugyanazok, akik megölték Őt.

Tárjátok ki szárnyaitokat, ti hatalmas kapuk, nyissatok utat, ti ősi ajtók, hogy bevonulhasson a dicsőség királya! Ki ez a dicsőség királya? Az Úr, az erős és hatalmas,

az Úr, aki hatalmas a harcban. Ki ez a dicsőség királya? A seregek Ura, Ő a dicsőség királya.

Zsolt 24,7–10

Zsid 2,7.9; Zsolt 10,16; Jer 10,7.10; ApCsel 2,34; Zsid 1,13; 1Móz 41,41–46; Ef 4,8–10; Zsolt 110,1; Fil 2,5–11; 1Pt 3,22; ApCsel 9,1–22; 7,54–60; Mt 28,18; Lk 11,23.

19 Az én dicsőséges királyom

(A dal szövege német eredetiben)
Der Wind, der in mir weht
Das Wort, das nie vergeht
Alpha und Omega
Der sein wird, ist und war
Berge verbeugen sich vor seinem Angesicht
Ein Wort und es geschieht
Er kommt und Ängste fliehn

Das ist mein König, König der Herrlichkeit
Sein ist das Reich, die Macht in Ewigkeit
Nichts muss ich fürchten, solange ich weiß
Dass der König der Könige nah bei mir bleibt

Der Weg auf dem ich geh
Das Licht auf meinem Weg
Meine Heimat, mein Zuhaus'
Deine Nähe füllt mich aus

Das ist mein König, König der Herrlichkeit
Sein ist das Reich, die Macht in Ewigkeit
Nichts muss ich fürchten, solange ich weiß
Dass der König der Könige nah bei mir bleibt

Tobias / Samuel / Hundt / Harfst

20 A király – Dávid Fia és Isten Fia

A második zsoltárnak nincs felirata. Királyi zsoltár, és azt várnánk, hogy Dávidtól való. Lehet, hogy így van, de az a király, akiről itt szó van, nem lehet Dávid, és a fia, Salamon sem. Ez a zsoltár sokkal inkább egy egyedülálló királyra mutat, aki akkor még nem létezett. A 2. zsoltár Felkentje, a Messiás, az Istentől kiválasztott király. Királlyá kenik és iktatják be, és egyúttal Lélekkel is felkenik, hogy betölthesse tisztségét.

Ebben a valamivel hosszabb fejezetben az áll a középpontban, hogy ez a király Isten Fia. Az ókori Keleten, az egyiptomiaknál és Mezopotámiában is a király a megtestesült istenség volt. Ha valaki úgy olvassa a 2. zsoltárt, hogy nem tudja, valójában kiről van szó, akkor ebben a zsoltárban a Felkentet a jeruzsálemi Sion hegyén iktatják be királlyá, és ezáltal a Magasságos fiává fogadják. Előtte tehát nem volt az. A 2. zsoltárban a „nemzés" a trónra emelés. Azzal, hogy elfoglalja a trónt, Isten fiává fogadják a királyt.

„Hiszen én kentem fel királyomat a Sionon, az én szent hegyemen!"
Kihirdetem az Úr végzését. Ezt mondta nekem: Fiam vagy Te, ma nemzettelek Téged.
Kérj tőlem, és örökségül adom Neked a népeket, birtokodul a föld határait.

A történelmi helyzettől eltérően itt az uralom nemcsak Júdára vagy Izraelre terjed ki, hanem minden népre. Világuralomról álmodtak?

Isten álma az, hogy minden népet egyetlen, egyedülálló király alatt egyesítsen, és Általa megáldja az egész világot. Dáviddal kezdődött, aki az eszményi király ősképe és az eljövendő király előképe volt. Nem akármilyen királyé, hanem az ő utódai közül valóé, más szóval Dávid egyik fiáé. Júda királyi törzséből. A 2. zsoltár a jövőbe tekint, és szó szerinti beteljesedést vár. A zsoltár nem túlzó vágyálom, hanem a legtisztább messiási prófécia, amely beteljesedett, és még teljesen be is fog teljesedni. Ma e zsoltár beteljesedésében élünk, ahogyan az ApCsel 13,32–34 mutatja:

Mi is azt az örömhírt hirdetjük nektek, hogy azt az ígéretet, amelyet az atyák kaptak, Isten beteljesítette nekünk, az ő gyermekeiknek, amikor feltámasztotta Jézust, ahogyan a második zsoltárban is meg van írva:
„Fiam vagy Te, ma nemzettelek Téged."
Azt pedig, hogy feltámasztotta Őt a halottak közül, hogy többé ne térjen vissza a rothadásba, így mondta ki: „Nektek adom Dávid megbízható kegyelmeit."

Dávid megbízható kegyelmei a Dávidnak – és ezzel a népnek, amelynek ő volt a királya – adott ígéretet jelentik: egy fia ül majd Dávid trónján, aki örök világuralmat fog elnyerni (Ézs 55,3). *Krisztusban ez beteljesedett.* Izraelnek valóban jelentősége van az egész világ számára. Mert Jézus, egy zsidó, Júda törzséből, most a mennyei trónon ül. Ő a beteljesedés, vagy még jobban mondva: a túlteljesedés. *Mert Ő nem lesz Fiúvá, hanem Ő Isten örök Fia, aki emberré lett.* Istentől nemzve emberként is Isten Fia, és a feltámadás ezt meg is erősítette:

> *… Isten evangéliuma (amelyet prófétái által a szent iratokban előre megígért) az Ő Fiáról (aki test szerint Dávid nemzetségéből származott, és a szentség Lelke szerint a halottak feltámadása által hatalommal Isten Fiának bizonyult), Jézus Krisztusról, a mi Urunkról.*
> *Róm 1,1–4*

A második zsoltár a trónra lépés szertartását írja le. Ezt Márk evangélista átveszi és feldolgozza evangéliumában. A király trónra emelése a Zsolt 2,7–8-ban mindenekelőtt a Mk 1,11-ben és 9,7-ben tükröződik, de más irányba halad, mint amit a zsidó olvasók valószínűleg vártak volna, és aztán a 15,39-ben teljesedik be.

2. zsoltár	Márk evangéliuma
A király felkenése és a Lélek ajándéka 2,2.6	Jézus „felkenése” királlyá 1,11
Beiktatás a Sion hegyén (a király trónra lépése) 2,6	Isten beszéde Jézushoz (és Jánoshoz) (a menny meghasadása) 1,11 és 9,7
Isten üzenete a népeknek 2,6	Jézus kinevezése Isten Fiává 1,11 és 9,7
Az uralom legitimálása és a király felhatalmazása, Isten a királyt Isten fiává nevezi ki 2,7	Jézus dicsősége a megdicsőüléskor a Hermonon 9,2–3.7
Az uralom átadása – a jeruzsálemi király világuralma 2,8	Jézus hatalma az ördögűzésekben és csodatételekben
Az uralmi jelvények átvétele (vasvessző – cserépedények összezúzása) 2,9	Jézus pálcája: evangéliumának hirdetése 1,14 (az Ézs 11,4 alapján – „szájának vesszeje”) Jézus trónra lépése – a keresztút a Golgotára – a kereszt mint trón 15,16–19.39

Ezt a tanulmányt Nenad Božovićnak köszönhetem, a „Christ of the Sacred Stories" című tanulmánykötetből, 2017, Tübingen.

Márk mindjárt az első versben így kezd: *„Jézus Krisztus, Isten Fia evangéliumának kezdete."* Krisztus, a Felkent: Ő Isten Fia! Végre ki lehet mondani, ki a 2. zsoltár Messiásának történelmi személye. De milyen Messiás az, akit Márk leír? A vonal egyenesen a keresztig vezet, ahol nem egy zsidó, hanem egy római csatlakozik Márk kezdő hitvallásához: *Amikor pedig a százados, aki ott állt Vele szemben, látta, hogy így kiáltott, és kilehelte lelkét, ezt mondta: Ez az ember valóban Isten Fia volt!* (15,39)

Kezdetben, ahogyan a 2. zsoltárban, az Atya Isten szól a Fiához, és azt mondja ki Róla, ami alapvető és egyben felfoghatatlan jelentőségű: *És hang hallatszott a mennyekből: Te vagy az én szeretett Fiam, Benned gyönyörködöm* (1,11). Így van ez az evangélium közepén is: *És felhő jött, amely beárnyékolta őket, és hang hallatszott a felhőből: Ez az én szeretett Fiam, Őt hallgassátok* (9,7).

A Lélek leszállását Jézusra a 2. zsoltárbeli trónra emelés fényében „Jézus királlyá kenésének" tekinthetjük: *És amint feljött a vízből, mindjárt látta, hogy meghasadnak az egek, és a Lélek mint galamb leszáll Rá* (1,10). Noéhoz a galamb olajfalevéllel tért vissza, és ez lehetővé teszi számunkra, hogy a galambot Isten Lelkével azonosítsuk (olívaolaj = felkenés Szentlélekkel). A Lélek leszállása által Jézus a régóta várt Messiásként nyer legitimációt és felhatalmazást. Maga az Atya Isten teszi ezt: *Megtaláltam Dávidot, szolgámat – szent olajommal kentem fel őt* (Zsolt 89,21). Beteljesedik Ézsaiás egy másik igéje is: *Íme, az én szolgám, akit támogatok, választottam, akiben gyönyörködik a lelkem: Lelkemet adtam Rá, igazságot hirdet a népeknek* (42,1). Isten és Jézus viszonya egyedülálló, szeretettel és kölcsönös vonzalommal teljes. Felülmúl minden kapcsolatot, amelyet ismerünk, és Jézus királyi mivoltát – mint Isten egyszülött Fiáét – soha nem látott mélységgel és teljességgel tölti meg.

Az uralomnak a 2,8-ban említett átadása a királynak a Mk 1,11-ben a Lélekkel való egyesülés által történik meg, és Jézus hatalmában mutatkozik meg. Jézus úgy tanít, mint akinek „hatalma" van (1,22.27); hatalma a démonok kiűzésében is felismerhető (1,24), ami a király hatalmára emlékeztet a Zsolt 2,9-ben. Hatalma abban is megmutatkozik, hogy Jézus fellépése csodálkozást és ámulatot kelt (1,27), hogy működésének híre szétterjed (1,28), és hogy a csodák megsokasodnak (1,29–34).

A Zsolt 2,9 vasvesszejét, amellyel az ellenségeket úgy zúzza össze, mint a cserépedényeket, összefüggésbe hozhatjuk az Ézs 11,4-gyel, amely a Lélekkel teljes Messiás „szájának vesszejéről" beszél. Ha ezt Jézus trónra emelésére alkalmazzuk a Mk 1,1–15-ben, akkor Jézus pálcáján, királyi jogarán a „szájának vesszejét" érthetjük, *vagyis Jézus jogara az evangélium hirdetése (1,14).*

A 2,8-ban Isten birtokul ígéri a királynak a népeket, és Rá ruházza a világuralmat. Ha ezt az ígéretet a Mk 1,11 összefüggésében nézzük, felmerül a kérdés: mely népeket ígérték Jézusnak birtokul, és mit jelent ebben az összefüggésben „a föld határai"? Egy lehetséges válasz: mindazok a népek, amelyeknek hirdetik az evangéliumot, és amelyek elfogadják, azok a népek, amelyek Jézus „birtokává" lesznek. Az evangéliumot „a föld határaiig" hirdetik. Az első ember azok közül a népek közül, amelyek a trónra emelt Messiásnak, Jézusnak a birtokává lesznek, a római százados a kereszt alatt a 15,39-ben.

A politikai hatalom növelése helyett, amelyet vártak, a trónra emelés Márknál épp az ellenkező irányba halad: *a Messiás nem törekszik politikai hatalomra.* A tanítványok előtt egy olyan Messiás áll, aki szenvedni fog. A Hermon hegyén történt megdicsőülés előtt Jézus egyszer, a 8,31–33-ban jelenti be szenvedését, a megdicsőülés után még kétszer, a 9,30–32-ben és a 10,32–34-ben. Ha ezt szem előtt tartjuk, megérthetjük, miért nem mutatkozik be Jézus Márknál soha maga Messiásként vagy Isten Fiaként, hanem mindig más kifejezéseket használ, amelyek nem keltenek hamis várakozásokat.

Jézus trónra emelésének utolsó lépését a 15,39-ben már korábban több helyen előkészítették: először Jézus jeruzsálemi bevonulása, aztán Jézus megkenése egy asszony által a temetésére, majd a Pilátus előtti kihallgatás, végül Jézus kigúnyolása a katonák által. Jézus jeruzsálemi bevonulásában a 11,1–10-ben, amikor a szamáron ül, párhuzam ismerhető fel Salamon trónra emelésével, aki Dávid öszvérén vonult be Jeruzsálembe (1Kir 1,38). Ez magyarázza a sokaság kiáltását a 11,10-ben: „*Áldott atyánknak, Dávidnak országa*", amely azt mutatja, hogy Dávid házának helyreállítását várták.

Szenvedése során Jézust beöltöztetik, és egy hellenisztikus vazallus király kellékeivel ruházzák fel: bíborszínű köntössel és töviskoronával. A köszöntés – „Üdvözlégy, zsidók királya!" – az uralkodó előtti szokásos hódoló köszöntést jeleníti meg, és az „Ave Caesar"-ra hasonlít. *Az egész jelenetet a királyi szertartás karikatúrájának szánták.* Nádpálcával a fejére ütnek, és leköpdösik. A Mt 27,29 szerint a pálcát a jobb kezébe adják, és így „királyi jogarrá" teszik. A királyi szertartás kifigurázásával a katonák kinevetik Jézust, és tagadják, hogy Ő a jogos uralkodó.

A felmenetel a Golgota dombjára (15,22) Jézus trónra lépéseként értelmezhető. A hely így a Sion ellenképévé válik: míg a 2. zsoltárban a Sionon történő királyi trónra emelés politikai hatalmat jelent, addig a Golgota dombján a szenvedő Messiás-királyt emelik trónra. *Maga a kereszt jeleníti meg a királyi trónt, amelyen Jézus a zsidók királyaként meghal.*

A templom kárpitjának kettéhasadása azt jelképezi, hogy minden nép előtt megnyílik az Istenhez vezető út, és ez összefüggésbe hozható a Zsolt 2,8

kifejezésével: „birtokul adni a népeket". Ez a megnyílás Jézus halálában történik meg: *Fia keresztre feszítése által Isten minden nép előtt kinyilatkoztatja magát.*

Végül következik a százados hitvallása a 15,39-ben. A zsidó főpapoktól eltérően a századosnak nincs szüksége jelre ahhoz, hogy higgyen, hanem a kereszt alatt jut hitre. *Csak a kereszt alatt értheti meg az olvasó, ki Jézus, és milyen Messiás volt.* Ezzel Jézus trónra emelése Márknál beteljesedik.

Mit mondhatunk még e vándorlás végén, amely a második zsoltáron és Márk evangéliumán vezetett át? Az Ó- és Újszövetség szent iratai összeszőtt és megbonthatatlan egységet alkotnak. Az egyik nincs meg a másik nélkül. *A prófécia isteni valóság!*

A király eljött, és másodszor is el fog jönni. Ő a mi királyunk. Kövessük feltétel nélkül és az egész világ előtt itt és most ezt a felszólítást, amelynek hamarosan az egész világ engedelmeskedni fog:

> *11 Szolgáljatok az Úrnak félelemmel, remegjetek Előtte, és ujjongjatok Neki!*
> *12 Adjátok meg a tiszteletet Fiának, hogy meg ne haragudjon, és el ne vesszetek hamis utatokon – mert haragja hamar emésztő tűzzé lesz! Boldogok mindazok, akik Nála keresnek oltalmat.*

Dávid megbízható kegyelmei mint örök szövetség:

Amikor betelnek napjaid, és atyáid mellett nyugszol, akkor támasztom utánad utódodat, aki tőled származik, és megszilárdítom királyságát. Ő épít majd házat a nevemnek, és én megszilárdítom királyi trónját mindörökké. ... Házad és királyságod állandó lesz előtted mindörökké, trónod szilárd lesz mindörökké.

2Sám 7,12–16

1 Miért lázonganak a nemzetek? Miért szőnek terveket a népek, amelyek mégis kudarcra vannak ítélve?

2 E világ királyai támadásra készen állnak, és a hatalmasok összefognak, hogy harcoljanak az Úr ellen és az ellen a király ellen, akit felkent.

6 Ő így szól: „Én magam iktattam be királyomat itt a Sionon, az én szent hegyemen!"

7 Akkor így szól a király: „Kihirdetem az Úr végzését; ezt mondta nekem: »Fiam vagy Te, ma nemzettelek Téged.

8 Mondd meg, mit kérsz, és teljesítem! Örökségül adok Neked minden nemzetet, a föld egészen a legvégső határáig a Te birtokod legyen!«"

10 Most hát jussatok belátásra, ti, világ királyai, hallgassatok az intésre, ti, földi bírák!

Zsolt 2

Dávid zsoltára.

Így szólt az Úr az én Uramnak:
Ülj a jobbomra, amíg ellenségeidet lábad zsámolyává teszem!
Hatalmad pálcáját kinyújtja az Úr a Sionból: uralkodj ellenségeid között!
Zsolt 110,1–2
A Felkent a királyi zsoltárokban: 2,2; 20,7; 84,10; 89,39; 132,10

21 A király ajándéka

Jézus megígérte. Ha elmegy, ha már nincs itt, és a tanítványoknak Nélküle kell boldogulniuk, akkor elküldi a Lelket. Helyetteseként. Ez a *Szentlélek*. Annyira egy, annyira azonos Jézussal, hogy Jézus azt mondhatja: Ő maga jön el hozzájuk. Ez a Lélek ugyanúgy Isten, mint Jézus, személy, aki mindenütt jelen van. Mindenütt jelenvaló. Jézus most mint megkoronázott Úr és király e Lélek által közvetlenül ott van mindazoknál, akik szeretik Őt. Vagyis azoknál, akik hisznek Neki, és engedelmeskednek Neki.

A Lélek ajándékozásának napjára is emlékeztet ma egy ünnep. Egy egész hosszú hétvége. *Pünkösd* a neve ennek a történelmi eseménynek. Zsidó ünnep. Ötven nap telik el húsvét, vagyis Jézus feltámadása és a pünkösd ünnepe között. Negyven nap után Jézus felment a mennybe. Tíz nappal később ajándékként kitölti a Lelket az imádkozó tanítványokra Jeruzsálemben.

Ez tíz nap koronázási ünnepséget és a király trónra emelését jelenti a mennyei világban. A menny és lakói ujjonganak. A Fiú visszatért, és elvégezte, amit el kellett végeznie, hogy megmentse a világot. Ezt meg kell ünnepelni. És meg kell jutalmazni. Az Atya – a legmagasabb díszhely mellett – a Szentlelket ajándékozza Fiának.

Ez a Lélek most a király keze és szeme. Elküldve az egész földre. Krisztus ott van, ahol a Lélek van. Mindenütt munkálkodik. Keres, segít, megszabadít, megvilágosít, megakadályozza a bajt, és ítéletet is hoz, ahol az igazságtalanság parttalanná vált.

E Lélek által uralkodik Ő, a Messiás-király. Uralma valóságos. Az Ő emberei között, akik hűségesek Hozzá. Királyságában, amely – amíg a király még nem tért vissza – láthatatlan. Mert politikailag e világ nagyjai uralkodnak. A Jézushoz hűségeseket gyakran elnyomják. Sőt üldözik. Ők, ahogyan egykor maga Jézus is, egy *szenvedő királysághoz* tartoznak.

Isten Lelke, akit a király elküldött és ajándékozott, a bizonyíték arra, hogy Ő a király, a Magasságos, az elsőszülött a halottak közül. Ő az, aki most feltámadott emberként visszakapta mindazt a fenséget és isteni gazdagságot, amely az Övé volt, mielőtt eljött, és mielőtt a világ lett. Mindezt hátrahagyta, amikor emberré lett. Önként mondott le róla. Éppen ezt a dicsőséget tanúsítja és erősíti meg Krisztus Lelke a földön. Mindenekelőtt ott, ahol az emberek vágyakozva nyúlnak utána.

Isten élő Lelke – vagy a Messiás Lelke – az a kötelék, amely szorosan összeköti Őt tanítványaival a földön. A távolság nem akadálya ennek az egységnek és közösségnek. A Lélek tanúskodik a Messiás-királyról mindenütt, ahol emberek hallják az evangéliumot, és megérinti őket.

A Lélek az az erő, amely által a tanítványok hűek maradhatnak a királyhoz. Ő a vezetőjük, az edzőjük, a védelmezőjük és az ügyvédjük.

Sokféle viccet hallani erről a Lélekről. Ahol megmagyarázhatatlan, de teljesen jelentéktelen jelenségek fordulnak elő, ott állítólag Ő a ludas. Afféle kísértet. A fontos az, hogy ez a Lélek szüntelenül munkálkodik. Isteni, korlátlan lehetőségekkel. Azért, hogy az emberek személyesen találkozzanak a királlyal. És hazaérjenek az Ő országába. Mindenki előtt nyitva áll. Különösen a gyengék kapnak meghívást. A kételkedők. Akik teljesen elrontották. A bűnösök, akik tudják, hogy bűnösök. A jóravaló emberek is, akik még nem tudják, hogy ugyanúgy szükségük van Rá.

Isten Lelke, Krisztus Lelke, Jézus szívével és az Atya szívével együtt az első vonalban munkálkodik, amikor a világ megmentéséről van szó. Mérhetetlenül elcsodálkoznánk, ha a láthatatlant egy különleges szemüvegen át, színesben láthatnánk. Másfelől elképzelni sem lehet, milyen volna a világunk, ha a király nem ajándékozta volna nekünk ezt a Lelket.

Ezért mondja Isten könyve: „Amikor felment a magasságba, foglyul ejtette magát a fogságot, és ajándékokat adott az embereknek."

Mit jelent hát ez a kijelentés: „Felment"? Azt is, hogy alászállt a föld legmélyebb részeibe!

Aki alászállt, ugyanaz, aki fel is ment, magasan minden mennyei világ fölé, hogy betöltse az egész mindenséget.

Ef 4,8–10

Jn 14,18.28; 16,4.7; ApCsel 1,5–8; 2; 5,32; Jel 1,4; 5,6; 2Kor 3,17.

22 A király mint jótékony adakozó és mint ajándék

Az ókorban a jó és eszményi királyt a jótékonyság jellemezte – természetesen azért is, hogy ezzel megbecsülést és viszonzást, például hűséget követeljen magának. Akkoriban így működött ez. Az ókor eszményi királya bőkezű jótevő, aki alattvalói jólétéért fáradozik. Többek között látványos jótékonysággal uralkodott. Talán ez inkább közhely volt, mint valóság.

Jézus a Krisztus, a királyi Messiás, a Dávid vérvonalából származó felkent király. Ha tehát Krisztusról van szó, akkor a király-motívum többé-kevésbé jelen van. Mint Izrael és az egész világ királya.

A római levél több helyen is használja a király-motívumot. Ennek alapját mindjárt az elején, az 1,3–4-ben rakja le:

> *… hogy hirdessem Isten evangéliumát, amelyet prófétái által a szent iratokban már régóta megígért – az evangéliumot az Ő Fiáról, aki test szerint Dávid magvából származik, a szentség Lelke szerint pedig a halottak közül való feltámadása óta hatalommal Isten Fiává van rendelve: az evangéliumot Jézus Krisztusról, a mi Urunkról.*

Erre aztán újra meg újra visszatér, és erre épít. A levél is ezzel zárul: azzal, aki királyként fog uralkodni, akiben a nemzetek reménykedni fognak (Róm 15,7–13). Szenvedése és áldozatkészsége nem hallgattathatja el Isten hűségét: Isten Neki ajándékozza a világegyetem feletti uralmat azzal, hogy Neki ajándékozza a trónt. Ádám uralmát a legelső kezdetben engedetlenség, bűn és halál jellemzi. Krisztus uralmát ezzel szemben engedelmesség, igazság és élet. A halál nem tarthatta fogva, Isten dicsősége által feltámadt, és most Isten jobbján trónol. Pál királyeszménye egyenesen programszerű: messiási párbeszéd ez a Róm 5–8-ban és az egész levélben.

A Róm 5,1–11 mindannak összefoglalása, amit addig elmondott, és egyben alapja annak, ami ezután következik. Ezt a szöveget az 1. és a 11. vers keretezi, mindkettő ezekkel a szavakkal: „*a mi Urunk Jézus Krisztus által*" (ahogyan az egész levelet is királyi keret fogja közre az 1,1–7 és a 15,7–13 között). Pálnak ezt a szövegét a királyi jótétemény vagy jótékonyság szemszögéből is nézhetjük. Ez különleges fényt vet rá, és az eredeti olvasók valószínűleg így is értették.

A felülmúlhatatlan királyi ajándék megszabadítja, megerősíti és megőrzi követőit. Így van ez Krisztusnál és az Övéinél is.

Az eszményi király békességet és megbékélést hozott népének vagy egy városnak. *Így békességünk van Istennel a mi Urunk Jézus Krisztus által.* Általa, a királyi jótevő által, szabad utunk van Istenhez. Bejárásunk van a királyi termekbe. Ott polgárjogot kaptunk, ott lakhatunk, 24/7. Annak, aki nem volt méltó, ismeretlen és jelentéktelen volt, vagy éppen ellenség, ez a bejárás minden lehetőségen kívül esett.

Pál úgy írja le a Messiást, mint aki áldozatot mutat be – ahogyan az ókori királyok is tették. Ez az áldozat azonban Ő maga, élete odaadásával. Előfordulhatott, hogy egy király a háborúban feláldozta magát a népéért, vagy kész volt rá. Mindenesetre ezt várta el alattvalóitól, főként a katonáitól.

Ami azonban az ókori jótékony király minden szokásos sémáját maga mögött hagyja: az, hogy *kinek a javára válik itt a jótétemény*. Nem az igazak, a méltók vagy a tiszteletre méltók azok, akik a királyok kegyét elnyerték. Itt a bűnösök, az ellenségek, a halálra méltók. *Ez a nagy meglepetés: egy király meghal az ellenségeiért, és még csak azt sem várhatja el, hogy szolgáljanak Neki, ahogyan az az ókorban szokás volt.* Mert ott az ajándékot azzal a várakozással adták, hogy valamilyen formában viszonzást kapnak érte. Mindenesetre így működött a jótékonyság.

Ennek a királyi párbeszédnek a keretében a szenvedés témája is előkerül. Egy királyi ajándék rendesen azt jelentené, hogy véget vet a szenvedésnek. Itt azonban a szenvedés megmarad, mert csak Isten messiási országának dicsőséges jövőjében ér végleg véget. Kitartani a szenvedésben, és dicsekedni a szenvedéssel – ez a királyhoz, a mi Krisztusunkhoz való hűség kifejeződése.

1 Most tehát a bizalom alapján megigazultunk. Ezért békességünk van Istennel a mi Urunk, a Messiás Jézus által.

2 Általa bizalmunk alapján most szabad bejárásunk is van Isten kegyelmének ehhez a megtapasztalásához. Ebben szilárdan állunk, és büszkén támaszkodunk Isten csodálatos dicsőségének reménységére.

7 Nagyon ritkán fordul elő, hogy valaki meghal egy másik emberért, aki igaz. Igen, talán valaki vállalja, hogy meghaljon egy igazán jó emberért.

8 Isten azonban egészen világosan megmutatta irántunk való szeretetét azzal, hogy a Messiás meghalt értünk, amikor még a törvény áthágói voltunk.

10 Mert így áll a dolog: amikor még Isten ellenségei voltunk, Isten megbékéltetett minket önmagával Fia áldozati halála által. És ez azt is jelenti, hogy most, amikor már megbékéltünk Vele, annál inkább az Ő élete által részesülünk az üdvösségben.

11 De nemcsak ez! Hanem büszkén beszélünk Istenről is a mi Urunk, a Messiás Jézus által. Hiszen Általa jutottunk megbékélésre!

Róm 5,1–11

Isten könyvének egy másik helyén pedig ez áll: „Örüljetek, ti népek, az Ő népével együtt!"

És egy másik helyen: „Dicsérjétek az Úr Istent mind, ti nemzetek, és magasztalja Őt minden nép!"

Ézsaiás próféta is ezt mondja: „Aki valójában Isai eredete, az fel fog kelni, hogy uralkodjon a nemzeteken. Igen, Benne reménykednek majd a népek!"

Róm 15,10–12

23 A király gazdagsága

Egy király gazdag. Rendes esetben. Nagy vagyona van. De mit ér a gazdagság egy mulandó világban? És mit ér a gazdagság, ha a saját népétől rabolták el? Ha csak kevesen gazdagok, de sokan szegények?

A Messiás-király Jézus Isten Fia. Ő az örökös, aki mindent megkap. Az egész világegyetemet. Mindent, ami létezik. Minden az Övé.

A gazdagság nemcsak anyagi javakat jelent. Vannak etikai és erkölcsi tulajdonságok, amelyekben az ember szegény vagy gazdag lehet. Jóság, kegyelem, szeretet és igazságosság, igazság és barátságosság, nagylelkűség és bölcsesség – ezek azok az erények, amelyeket egy királytól kívánunk. Jézus emberként ezek szerint élt. Ezek a vonásai megmaradtak; a Magasságosként is olyan maradt, amilyennek az evangéliumok leírják.

A hatalom és a gazdagság gyakran megváltoztatja az embereket. Nem mindig jó irányba. Jézus ugyanaz volt, ugyanaz ma, és ugyanaz marad mindörökké. Számunkra, emberek számára ez örömhír. Állandó pont. Valami, amire támaszkodhatunk.

Dicsőségének gazdagsága felülmúlja az aranyat, az ezüstöt és a kriptovalutát. Gazdagsága az új teremtés, a halálon és a mulandóságon túl.

Lenyűgöző azt olvasni, hogy azokat az *embereket*, akikért meghalt, és akik hűséges követőiként odaszánták magukat Neki, a gazdagságának tekinti. Értékes tulajdonának. Ha őszinték vagyunk, az emberek a legnagyobb gazdagság. Ők teszik gazdaggá az életünket; nélkülük szegények volnánk.

Jézus gazdaggá tesz. *Megosztja minden gazdagságát, díszhelyét mindazokkal, akik az Övéi akarnak lenni.* Hiszen tudjátok, mondja egy bibliai ige, miben mutatkozott meg a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme: *Ő, aki gazdag volt, értetek szegénnyé lett, hogy ti az Ő szegénysége által meggazdagodjatok.*

Ha a jó dolgokról van szó, nekünk, vagy legtöbbünknek, nem sok felkínálnivalónk van. Őszintén bevallva: koldusok vagyunk. Ő pedig a király, aki szegénnyé lett. Mark Twain „Koldus és királyfi" című regénye ragyogó elbeszélés Edward királyfiról, aki ruháját elcseréli Tomnak, a koldusfiúnak a ruhájával. Tévedésből Tomnak nézik, és aztán egy koldus életét éli. Gyenge hasonlat, de mégis találó. Jézus maga mögött hagyja a mennyei dicsőséget, az örök ragyogást. Nem ragaszkodik hozzá. Önként lemond minderről, hogy elérjen minket. Hogy egészen közelről lássuk és halljuk, mennyire komolyan gondolja. A mi gazdagságunk volt a célja.

Most újra ott van, ahonnan jött. Mindent visszakapott, ami az Övé volt. Immár emberként. Hogy megoszthassa az emberekkel. Gazdagsága az Ő személyes dicsősége, az Úr dicsősége (németül *HERRlichkeit*: a „Herrlichkeit", azaz dicsőség szóban ott van a „HERR", azaz Úr). A szentsége is. Ézsaiás prófétának látomása volt, amelytől megborzong. Látja az Urat, amint ül a magas és felséges trónon. Angyalok veszik körül, és szolgálnak Neki. Az angyalok ezt mondják ki arról, aki a trónon ül: *Szent! Szent! Szent!* Ézsaiás annyira megrémül, hogy ezt mondja: *Jaj nekem, bűnös ember vagyok*. Mert szemem azt látta, amit tulajdonképpen nem lehet látni: *Mert a királyt, a seregek Urát látták szemeim.*

A Messiás-király olyan, mint egy bárány. De ugyanakkor olyan is, mint egy oroszlán. Dicsősége vad, szelídíthetetlen és félelmetes, de egyben szeretetteljes, szelíd és barátságos is. Isten és az Ő Krisztusa titok is marad számunkra. Nagyobb annál, amit el tudunk gondolni. Félnünk nem kell. Mélységesen tisztelnünk viszont igen. Ézsaiás bűnei bocsánatot nyertek. Ha Jézus megtisztít minket a vérével, az Ő világosságában élhetünk. A tökéletes szeretet kiűzi a félelmet.

Az Ő gazdagsága a mi gazdagságunk. Nemcsak nagylelkű, hanem pazarló is, ha az Övéiről van szó. Induljunk el, és ismerjük meg ezt a gazdagságot. Micsoda király az, aki nem szed adót, hanem országa minden lakóját megajándékozza!

Uram, senki sincs Hozzád hasonló! Hatalmas vagy, és erődről ismernek. Ki ne félne és ne tisztelne Téged, népek királya? Megilleti ez Téged, mert a világ minden bölcse és királya között senki sem mérkőzhet Veled.

Jer 10,6–7

Zsolt 50,10; Zsid 1,2; 13,8; 2Kor 8,9; Ézs 6,1–7; Jn 17,22; Ef 2,6–7.

24 A mi királyunk: közbenjáró és szószóló

A királyt közvetítőnek tekintették az istenek és az emberek között. Ilyen volt az ókor világképe és hite. Közvetítő szerepe a legmagasabb rangú pap tisztségében jutott kifejezésre. Augustusról és az ő „evangéliumáról" már hallottunk. Ő az első császár, aki felveszi a Pontifex maximus címet, és ezzel császárként vallási fővé is teszi magát.

A Pontifex maximus cím eredetileg az ősi római istenkultusz legfőbb őrét jelölte, aztán átszállt a római császárokra. A politika és a vallás abban az időben szorosan összefonódott. Így a babiloni Nimródtól az egyiptomi fáraókig a vallás és a politika egy kézben volt.

A pontifex azt jelenti: *hídépítő*. Ő tartotta a kapcsolatot az istenek világával.

Mindezek a feladatok és tisztségek tökéletes módon egyesülnek Jézusban, a Krisztusban. Ő nemcsak a régi szövetség ároni papi szolgálatának a vége. Ő minden istenkultusz végét is jelenti a maga papi és áldozati szolgálataival együtt, ahogyan az a rómaiaknál és a többi nemzetnél szokásos, mindenütt jelen lévő és mindennapos hit volt.

Krisztus az, aki népét Istenhez vezette. Ő az, aki főpapként – ha úgy tetszik, Pontifex maximusként – közbenjár Istennél népéért. Kiáll értünk, és Isten áldását és segítségét kéri számunkra. Királyi papként kilép a mennyei szentélyből népéhez, és áldást hoz nekünk.

Úgy jár közben értünk, ahogyan senki más nem tud. Megért minket, ismeri szívünket és lelkünket, tudja, mi hiányzik nekünk, és mindezzel együtt a Magasságos trónja elé visz minket. Ezért Nála vagyunk a legjobb helyen. Ő a közbenjáró Isten és ember között. Ő az, aki helyreállította a kapcsolatot Istennel, és békességet szerzett a vére által, amelyet a kereszten ontott ki.

Mivel Jézus nem Lévi törzséből származik, és nem tartozik Áron családjához, hanem a királyi Júda törzséből született, Isten új papi rendet rendelt. Ezt már jóval az ároni papság előtt előkészítette, illetve lehetővé tette. Most Krisztus *Melkisédek* rendje szerint pap. Melkisédek Ábrahám idejében élt, és találkozott vele, a hívők atyjával. Sálem királya és a Magasságos papja volt. Vagyis király és pap egy személyben. Ebben a „kettős szerepben" előképe az Úr Jézus Krisztusnak. Őt Isten papnak és királynak rendelte mindörökké.

Ő azonban, mivel mindörökké megmarad, múlhatatlan papsággal rendelkezik. Ezért minden korlátozás nélkül meg is tudja menteni azokat, akik Általa jutnak Isten jelenlétébe. Mert örökké él, és ezért szüntelenül közbenjár értük.

Zsid 7,24–25

1Pt 3,18; Zsid 2,17; 4,14–16; 5,5–10; 7,25; 8,6; 9,15; 12,24; Róm 8,34; 1Tim 2,5; 1Móz 14; Zsolt 110,4.

(A dal szövege német eredetiben)
Heilig, Heilig, das Lamm Gottes
Das geopfert ist
Lob und Ehre, sei Dir dem König
Auf dem Gnadenthron
Die ganze Schöpfung singt und
Preist dich, den König
Du bist mir alles Herr
Und ich will dich ehren

Szöveg: Anja Lehmann

25 A király bölcsessége

Egy nép számára a királya volt a legbölcsebb ember. Még ha ez csak szóbeszéd volt is. A király népének legfőbb bírája is volt. Övé volt az utolsó szó. Ítéletének következményei voltak az emberekre nézve, ezért igaznak és igazságosnak kellett lennie.

Régen két asszony állt Salamon király előtt. Egy újszülött gyermeken vitatkoztak. Mindkettő szült egy gyermeket. Az egyik meghalt. A halott gyermek anyja titokban kicserélte a halottat az élővel. A megcsalt anya ezt azonnal észreveszi. De hogyan bizonyíthatná a csalást génteszt nélkül? Hogyan dönthetett volna Salamon, ha nem volt ott, és nem voltak tanúk? Salamon kardot vesz, hogy kettévágja a csecsemőt. Egy felet minden asszonynak. Az asszonyok reakciójából látja, ki az igazi anya. Az igazi anya meg akarja kímélni a gyermeket, még akkor is, ha a csaló kapja meg. A másiknak viszont mindegy, ha a gyermeket megölik. Megdöbbentő bölcsesség. Salamon nem gazdagságot és hatalmat kért Istentől, hanem bölcsességet. Meg is kapta ajándékba. Közelről és távolról jöttek hozzá, hogy tanácsot kérjenek tőle.

Jézus egyszer mondott valamit, ami fölött szinte átsiklik az ember: „Mert ő – Sába királynője – a föld végéről jött, hogy hallja Salamon bölcsességét – és íme, itt van valaki, aki *több Salamonnál!*" Jézus a bölcsességével nyűgözte le az embereket. Amikor beszélt és prédikált, egy másik világ nyílt meg. Más, mint az írástudóké. A bölcsesség Lelke szólt Általa. Bölcsessége mennyei volt, tiszta, egyszerű embereknek szóló. Nem elvont, nem a fejek fölött elbeszélő. Szavai olyanok voltak, mint a legtisztább forrásvíz. Üdítők, éltetők, tisztítók.

Krisztusban, a Messiás-királyban Isten bölcsességével találkozunk. Velünk, emberekkel foglalkozik, mert kilátástalan válságban vagyunk. Bölcsessége felkarol minket. És kivezet a szabadságba. Igazi kivonulás. A király kivezet minket. Ismeri az utat. Benne – mondja Pál apostol – van elrejtve a bölcsesség és az ismeret minden kincse. Vele lenni, Rá hallgatni a legeslegjobb döntés, amelyet az ember meghozhat.

A bölcsesség az a képesség, hogy a tudást és a tapasztalatot átültessük a hétköznapokba, és jó döntéseket hozzunk. Olyanokat, amelyek mindenkinek jók. Amelyeknek jövőjük van. Még ha ma fájdalmas megszorításokat és lemondást jelentenek is.

A politikusoknak bölcsességet kívánunk. Királyunk nevében bölcsességet kérünk rájuk áldásként. Feladatuk inkább kihívás, mint kiváltság. Kinek

ak a legjobb megoldásai, kinek a válaszai, amelyekre a kormányzóknak szükségük van ahhoz, hogy egy nemzetet nehéz időkön át vezessenek? A politikusaink előtt is nyitva áll a menny, hogy megismételjék Salamon kérését.

Aki érzi, hogy hiányzik neki a bölcsesség, kérje ettől a királytól, minden idők legbölcsebb királyától! Azt mondja, szívesen ad belőle mindenkinek, aki kéri. Szemrehányás nélkül. A kudarc és a bűn, amelyet belátunk, nem ok számára arra, hogy visszatartsa a bölcsességet.

Micsoda király, aki ajándékoz a bölcsességéből, és nem tartja meg magának! Tanuljunk Tőle. A bölcsesség több, mint tudás. Élet a király oldalán. Közösségben azzal, akit *a Bölcsességnek* neveznek, aki Istennél volt, mielőtt a föld létezett. Ennek az Úrnak a félelme a bölcsesség kezdete.

A felülről való bölcsesség pedig először is tiszta és világos; azután békeszerető, barátságos, engedékeny. Tele van irgalommal, és sok jó cselekedetet terem. Nem ismer sem előítéletet, sem képmutatást.

Jak 3,17

1Kir 3,5–10.16–28; 5; Lk 11,31; Kol 2,3; Mk 1,22; Péld 1,7; 8,22–30; 1Kor 1,30; Jak 1,5; 3,13–17; Jel 5,12.

(A dal szövege német eredetiben)
EIN KÖNIG VOLLER PRACHT,
Voll Weisheit und voll Macht.
Die Schöpfung betet an, die Schöpfung betet an.
Er kleidet sich in Licht. Das Dunkel hält ihn nicht
Und flieht, sobald er spricht, und flieht, sobald er spricht.
So groß ist der Herr, sing mit mir.
So groß ist der Herr.
Ihn preisen wir.
So groß, so groß ist der Herr.
Von Anbeginn der Zeit bis in die Ewigkeit
Bleibt er derselbe Gott, bleibt er derselbe Gott.
Als Vater, Sohn und Geist, den alle Schöpfung preist,
Als Löwe und als Lamm, als Löwe und als Lamm
Szöveg: Arne Kopfermann

26 Jézus királyi törvénye

Az ókori görögök számára, és a zsidók számára is, a jó király az volt, aki jó törvényeket hozott. És maga is betartotta őket. Ha Jézus király, milyen törvényeket hozott? Törvényhozó volt? Jézus megdöbbentette zsidó kortársait, amikor az úgynevezett Hegyi beszédben ezt mondta:

> *„Hallottátok, hogy megmondatott: Szeresd felebarátodat, és gyűlöld ellenségedet. Én pedig azt mondom nektek: Szeressétek ellenségeiteket, és imádkozzatok azokért, akik üldöznek titeket, hogy Atyátok fiaivá legyetek, aki a mennyekben van; mert Ő felhozza napját a gonoszokra és a jókra, és esőt ad az igazaknak és a hamisaknak."*

Szeretni a rómaiakat? Ez botrányos. Ez mindent a feje tetejére állít. Megparancsolni az ellenség szeretetét egy dolog, megélni pedig egészen más. Jézus szenvedéstörténete bizonyítja, hogy parancsát maga is betölti. Bár kérésére tizenkét légió angyal állt volna készen, hogy megmentse, lemond arról, hogy megszabadítsák. Nem védekezik. Halála órájában a kereszten imádkozik kínzóiért:

> *Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.*

A Messiás-király a megtestesült törvény volt. Ő volt a Logosz, vagyis Isten Igéje. Hegyi beszédében, amely mintegy királyságának kiáltványa, megmutatja, hogy az ellenség szeretete a mennyei Atya lényege. És mindig is az volt. Nemcsak a szeretet parancsa szerint élt, hanem az *ellenség szeretetének* parancsa szerint is. Úgy cselekedni, ahogyan Ő, feltétele annak, hogy ennek az Atyának fiává és leányává legyünk. Az egyszülött Fiú, Isten helytartója, megtestesíti Atyjának ezt a lényegét. A szeretet a szívverése az Atya királyságának, aki szereti a Fiát. És ezt a szeretetet teszi országa mércéjévé.

Királyként Jézus új parancsolatot adott népének, és ebben Ő maga járt elöl példával:

> *„Új parancsolatot adok nektek, hogy szeressétek egymást; ahogyan én szerettelek titeket, úgy szeressétek ti is egymást."*

Jakab, Jézus vér szerinti testvére, megértette ezt, és így ír:

> *Ha valóban betöltitek a királyi törvényt az Írás szerint: „Szeresd felebarátodat, mint magadat", jól cselekszetek.*

Ez a király ízig-vérig az volt, amit mondott és követelt. Nem önkényes parancs, csak hogy bemutassa: joga van törvényhozónak lenni. Az Ő parancsa a feltétel nélküli szeretet, amely le tudja győzni az ellenségeskedést, és úgy meg tudja változtatni az embereket, mint semmi más.

Az Ő királyságában az Ő törvénye érvényes. Mindig. Ahol nem követik, ott nincs az Ő országa. És aki nem követi ezt a parancsot, az nem tartozik ehhez az országhoz.

Krisztusnak, a Messiás-királynak a törvénye azt jelenti, hogy hordozzuk egymás terhét. A szabadság törvénye ez. Vagyis olyan törvény, amely szabaddá tesz. Önmagunktól. És talán a felebarátot is a terhétől. Ahogyan a király tett a mi terhünkkel, amelyet levett rólunk.

Ki ne akarna ilyen királyt?

Nos, ha valóban a királyi törvény szerint igazodtok, ahogyan az Írásban le van fektetve: „Szeresd embertársadat, mint önmagadat!", akkor jól és helyesen cselekszetek.

Jak 2,8

Mt 5,43–48; 26,53; Lk 23,34; Jn 1,1–3; Kol 1,13; Jn 13,34; Jak 1,25; 2,8.12; Gal 6,2.

27 A király megbízatása

Egy király kívánságokat fejez ki, amelyeket parancsként értenek. Megbízást ad alattvalóinak. Ők a legjobb tudásuk szerint végrehajtják, amit kíván. Amikor Jézus felment a mennybe, megbízatást adott tanítványainak:

> *„Amikor meglátták, leborultak Előtte (a tanítványok); néhányan azonban még kételkedtek. Jézus odament hozzájuk, és ezt mondta:*
> *Nekem adatott minden hatalom mennyen és földön.*
> *Menjetek el tehát minden néphez, és tegyétek az embereket tanítványaimmá; kereszteljétek meg őket az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevére, és tanítsátok meg őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam nektek.*
> *És legyetek biztosak benne: én minden nap veletek vagyok a világ végezetéig."*

Valóban a menny és a föld királya áll itt – ki másnak volna minden hatalma, nemcsak a földön, hanem a mennyben is? Ezt a hatalmat azonban nem arra használja, hogy leigázza a föld királyait és nemzeteit. Nem, aki az ellenség szeretetének parancsát adja ki, az *megnyerni* akarja az embereket. Nem kényszeríteni. Hatalmát arra fordítja, hogy minden nép felismerje, ki Ő, és milyen.

Végső soron hatalma és tekintélye mindenre kiterjed, és valóságos. Ez a király bármelyik napon véget vethet e bolygó történelmének. Láttathatná és éreztethetné a világgal hatalmát és uralmát. A diktátorok így tesznek. Az Ő uralma más. Az Ő törvénye a szabadság törvénye. Meggyőződésből kell az embereknek követniük Jézust és tisztelniük Őt.

A király álma az, hogy minden ember megismerje Őt, és a tanítványává legyen. Hogy megajándékozza őket azzal, amit sehol máshol nem kaphatnak meg: kegyelemmel, bocsánattal, örök élettel, szabadsággal, nyugalommal.

Hogyan ismerhetik meg az emberek ezt a királyt, aki ott van értük? Minden tanítványnak megvan az a kiváltsága, hogy embereket vezessen ehhez a királyhoz. Képzeljük el ezt egyszer szó szerint. Egyrészt élvezni a világegyetem királyának kegyét, személyesen, sőt bizalmasan ismerni Őt, 24/7, mindig és megszakítás nélkül kihallgatáson lenni Nála. És magunkkal vinni mindenkit, aki erről kérdez, vagy rajtunk keresztül értesül róla. A királyhoz vezetni őket! És tudni, hogy Nála mindannyian több mint szívesen látottak. Mert mindenkit vár.

És mégis: hogyan veszi most birtokba ez a Messiás-király, Jézus a világot mint a tulajdonát? Úgy, hogy követeket küld a világba az örömhírrel. Ők

etik az igazi királyt, és ezzel a hit engedelmességét. Így az evangélium olyan is, mint egy parancs, amelyet követni kell. Az üzenet világos: a világi császárnak és parancsainak engedelmeskedik az ember. Az Úr Jézusnak, az urak Urának és a királyok Királyának *engedelmes* az ember. Még inkább, mint a császárnak, még ha nem is látja Jézust. Ezért a hűségünkre és odaadásunkra használt kifejezés: „*a hit engedelmessége*".

A megbízatást végrehajtották, és még ma is végrehajtják. Az utolsó szakaszában van: sok ember hallott már erről a királyról. Köszönhetően sok embernek, akik önmagukat nem kímélve a legtávolabbi vidékekre mentek, hogy megismertessék a királyt. Kicsiben kezdődött. A tanítványok bátorsága megváltoztatta a világot. Tudták, ki áll mögöttük. És ki áll ma minden Jézus-követő és Jézust megvalló ember mögött. Az, akinek minden hatalom adatott.

Senkitől sem kell félniük. Az utolsó szó, életben és halálban, a királyé lesz.

Ez a könyv meghívás, hogy gyere a királyhoz! Meghívás vagy emlékeztetés, hogy valld meg a királyt! Ennél a királynál újra meg újra lehetséges az újrakezdés. A bocsánat, a kegyelem és a szabadság az Ő országának törvényei.

Minden király leborul Előtte, minden nép Neki szolgál.

Mert megmentője lesz a szűkölködőknek, akik segítségért kiáltanak, azoknak, akik szenvednek, és nincs, aki melléjük álljon.

Megkönyörül a gyengéken és a szűkölködőkön, és életmentőjük lesz a bajban lévőknek.

Elnyomásból és erőszakból váltja meg őket, mert drága az életük az Ő szemében.

Éljen a király!

Zsolt 72,11–15

Mt 28,16–20; 1Tim 2,4–5; Róm 1,15; 5,2; 16,26; Ef 2,18; 3,12; ApCsel 17,30–31.

28 A királyért: hit és hűség

Nagy megtiszteltetés ennek a királynak szolgálni. Hűséget esküdni Neki. Méltó arra, hogy az Övéi legyünk. Az Ő legszemélyesebb tulajdonaként.

Kinek adjuk az életünket? Kinek vagy minek vagyunk hűségesek, egészen tudatosan, vagy anélkül, hogy észrevennénk? Milyen bálványok uralkodnak rajtunk? Kihez tartozunk? Mi szent nekünk? Kinek szolgáltattuk ki magunkat? Az időnket? A pénzünket? A figyelmünket?

A közösségi médiának? A Facebooknak és az Instagramnak? A vallásosságnak? A megbecsülésnek? A hiúságnak? A sportnak? Az önzésnek? Az evésnek? Az alkoholnak? A nikotinnak? A vagyonnak? A pénznek? A hatalomnak? A szexnek? A sikernek? A karriernek?

Nem az a kérdés, hogy ezek a dolgok vagy némelyikük jók-e vagy rosszak, szentek-e vagy bűnösek. Az a döntő, milyen szerepet játszanak az életünkben. Kérdés ez minden ember számára. Azoknak, akik a királynak szolgálnak, vagy megpróbálják. Vagy akik csak a nevét ismerik. És azoknak is, akik nem ismerik a királyt, és nem tudják, ki Ő, és milyen.

Egy király már tisztségénél fogva hűséget és engedelmességet kíván. Az a hit, amely csak egyetért vagy valamit igaznak tart, halott. Nem teremt kapcsolatot a királlyal. *A hit engedelmessége az, amire a király hív minket.* Az Ő kívánsága nekünk parancs. Ha ezt a királyt követjük, akkor csak egészen lehet. A félmegoldások itt is nagyon rosszul működnek.

Bármibe kerül is, hogy az Ő oldalán álljunk, ez a helyes oldal, és az is marad. A győztesé, aki előbb mindent kockára tett értünk. Hűségünk hála. Odaadásunk kötelességünk. Önként és kényszer nélkül. Egy leprás visszajött hálából, pedig tízen gyógyultak meg. Ennek az életnek van a legjobb jövője. Ma ez azt jelenti, hogy ebben a földi életben nincsenek különösebb előnyeink azokkal szemben, akik figyelmen kívül hagyják királyunkat. E király nélkül az élet egyszerűbb és kényelmesebb lehet. Ezért, mondja Jézus, számot kell vetni a költségekkel, mielőtt valaki követi Őt.

A követés, ahogyan Jézus mondja, azt jelenti, hogy felvesszük a keresztünket. Vagyis kiszolgáltatjuk magunkat másoknak, és ott vagyunk értük. Másokat és nem magunkat tesszük az első helyre az életünkben. Jézus életét tekintjük példaképnek. Valóban szeretünk és szolgálunk.

Ez a követés egyébként gyakran hullámzó. Soha nem tökéletes. Nemcsak sikerek és eredmények, hanem ugyanúgy vereségek és csalódás

önmagunkban. Kételyek és megválaszolatlan kérdések is. Hitben járás ez. Nem látásban. Ez időnként kifejezetten nagy kihívás.

A hit és a hűség (görögül: pistis, latinul: fides) a római társadalomban kölcsönös és állandó lojalitást jelentett. A fides tartotta össze a társadalmat – kötelezettség és lojalitás, adás és kapás, megbízhatóság és hűség egyesül ebben a szóban. A legfőbb lojalitás a császárt illette, aki a maga részéről szintén lojális volt népéhez. Az Úr Jézus iránti hűség az, ami a keresztényt kereszténnyé teszi.

Megéri-e a hűség, és mindaz a kellemetlenség, fáradság, lemondás és üldözés, ami vele járhat? Jézus azt mondja, hogy egy ilyen életben már itt, vagyis mielőtt Isten jövője elkezdődik, öröm és áldás van. A végén pedig az örök élet minden fáradság jutalmaként. Leírhatatlanul szép, mély, oltalmazott, beteljesült és gazdag élet a királlyal. Aztán hamarosan valóságosan és láthatóan az Ő örök királyságában.

Az alább idézett dalszövegek nem nosztalgiát jelentenek. Romantikát pedig végképp nem. Nem is írják le száz százalékig a Jézus-követők vagy a király hívei életének valóságát. Inkább imádságok, vágyak vagy célok.

(A dal szövege német eredetiben)

Ein Leben gegeben für den Herrn der Welt
Ein Leben gegeben für das, was wirklich zählt
Ein Leben für Gott, für ihn allein, das soll mein Leben sein
Lukas Di Nunzio

1Kor 6,12; 1Jn 5,21; Lk 16,13; Lk 14,25–33; 17,11–19; Mk 10,28–31; Mt 25,21–26; Ef 1,1; Kol 1,7; 4,7; Jel 2,10.13; 17,14.

(A dal szövege német eredetiben)

Für den König, für den Herrn
Für ihn geben wir uns hin
Seine Ehre unser Ziel
Nichts bedeutet uns jemals so viel
Für den König, für sein Reich
Alle Menschen sind hier gleich
Lamm und Löwe sind vereint
Und das Licht der Gerechtigkeit scheint
Alle Ehre König Jesus
Unsere Herzen, sie fliegen dir zu
Wir erheben deinen Namen
Der allein wahre König bist du
Albert Frey

29 A király és népe

Az ókorban egy jó királytól azt várták, hogy békét teremtsen a népek és törzsek között. Hogy egyben tartsa és vezesse birodalmát, mint egy jó pásztor. Hogy jóságosan bánjon népével. A jó király megtestesítette mindazokat az erényeket, amelyeket kívánatosnak tartottak. Akkor is, ha ez nem felelt meg az élet valóságának.

Jézust, a Messiás-királyt Isten a világegyetem fejévé rendelte. Mint királyi fő mindenki és minden fölött, a megtört mindenségnek elhozza a régóta várt gyógyulást és helyreállítást. Alatta, a fő alatt, minden a helyére kerül, és meggyógyul. Újra összehozza, ami összetartozik. Eltávolítja a rendetlenséget és a pusztítás minden erejét. Királyi „fejsége" alatt minden egybe lesz foglalva. Ez azonban még a jövő zenéje.

De: a király már most békességet hozott. Ő, a Békesség Fejedelme. Akkoriban, Jézus idejében Izrael volt az a nemzet, amelynek kizárólagos joga volt Isten ígéreteire. A feltámadott Messiás azonban minden nemzethez elküldi tanítványait. Minden ember meghívott és szívesen látott. Nekünk, európaiaknak ez örömhír. A kezdetek idején nem volt könnyű folyamat egyenrangúként összehozni a zsidókat és a nemzeteket. Krisztus azonban éppen ezt a békességet hozta el, és egyesítette a Messiásban hívő zsidókat és a föld minden országából való nemzeteket. Most ők az Ő népe, amelyben megszűnnek a régi nemzeti határok. *Egy új emberré* illesztve össze. Krisztus, a fej, egységet teremt mint új teremtést.

A zsidók vagy izraeliták egyesülése a nemzetekből való emberekkel olyan szoros, hogy egy testhez, egy élő szervezethez lehet hasonlítani. Krisztus a fej, és az Ő minden emberből való népe az Ő teste.

A zsidók és a nemzetek most együtt lesznek az Ő királyságának polgárai. Így mintegy két identitásuk van. Egyrészt azok maradnak, akik korábban voltak. Hazájuk polgárai. Emellett azonban beépülnek Krisztus testébe. Egy másik, egy mennyei ország polgáraivá lesznek. Ez utóbbi örökre megmarad.

A templomépületeket *bazilikának* nevezték, és ezzel világossá tették, hogy ezek az uralkodónak, a *basileus*nak, vagyis a királynak a házai. Ebből származik a bazilika szó. Azt a helyet, ahol a király népe találkozik a királlyal, ez a név jelöli. Bizonyos, hogy ehhez az összejövetelhez nincs szükség különleges épületekre, sőt egyáltalán épületekre sem. De ahol vannak, ott a király iránti tisztelet kifejeződései.

Sok nép közötti béke megteremtése Krisztus testében kiemelkedően politikai, kozmikus méretű esemény. Amikor sok nép emberei minden sajátosságukkal és múltjukkal együtt Krisztus keresztje alatt eltemetik ellenségeskedésüket, annak érezhető hatása van. Abban a társadalomban is, amelynek részei. Ahol a békesség királya uralkodik, ott megszűnik az erőszak, a megkülönböztetés és a viszály.

Amikor ennyi népcsoport jön össze, az nagy kihívás. Ezt a békességet, amelyet a király hozott, úgy kell őrizni, mint a szemünk fényét. Elfogadni és komolyan venni a másikat. Megbocsátani és elfedezni a bűnt. Nem venni magunkat túl fontosnak, más szóval: szeretni a felebarátot, mint önmagunkat – ez a király új közösségének erkölcse.

Megfizethetetlen ajándék és megtiszteltetés a király népéhez tartozni. Nem akármilyen királyéhoz. A mi királyunk, ha te is ehhez a néphez tartozol, a minden király fölött álló király. Nekünk, az Ő népének, hihetetlen kiváltságaink vannak. Szüntelen kihallgatás Őfelsége trónteremében. A király az oldalunkon. Ott van a népénél, mindenkinél egyenként. Az Ő jövője a mi jövőnk. Az Ő gazdagsága a mi gazdagságunk. Erejét nekünk adta. Ez azonban nem uralkodásban és tekintélyben, hanem erőtlenségben ér célba. Ereje által megtapasztalhatjuk és megtehetjük azt, amire csak Ő képes. Az az erő, amely a názáreti Jézusban volt, bennünk is munkálkodik.

Mert az Úr a mi bíránk, az Úr a mi vezérünk, az Úr a mi királyunk. Ő megment minket.

Ézs 33,22

Ef 1,9–11; 2,11–22; 4,1–6; Ézs 9,6; Gal 3,28; Kol 3,10–11; 1Kor 12; Jel 1,5; 19,16; 1Tim 6,15; ApCsel 1,4–8.

30 A király asztalánál

Ez a történet Dávid király életéből nem mindennapi. Miután királysága megszilárdult, az elhunyt Saul királynak, elődjének utódait vagy rokonait keresi. Saul üldözte őt, és meg akarta ölni. Most akart volna Dávid bosszút állni? Megtalálták Saul egyik unokáját, Jonatán fiát, akit Mefibósetnek hívtak. Fogyatékkal élt, mindkét lábára sánta volt. Segítségre szorult, egyedül nem tudott helyet változtatni. Képzeld el, Dávid meghívja ezt az embert az asztalához. Nem csupán egyetlen alkalommal, hanem naponta, egész életében a királlyal ehet.

Ezt nevezem szeretetnek, sőt az ellenség szeretetének. A sánta Mefibóset pedig megmutatja, mennyire tehetetlenek vagyunk mi, emberek. Istenhez csak az Ő segítségével juthatunk el. Fogyatékkal élünk, nem testileg, hanem lelkileg. Magunktól nem jövünk, hívni kell minket. Túlságosan szétszórtak, túl okosak, túl hitetlenek vagyunk.

Jézus, a Krisztus meghív minket az asztalához. Szereti ápolni a közösséget, beszélgetni, élvezni az együttlétet, együtt örülni.

Talán hallottál már az *úrvacsoráról*. Az *eucharisztiáról* vagy *a kenyértörésről*. A király emlékvacsorát rendelt. A kenyér és a bor a király kereszthalálára emlékeztet, és a vérére, amelyet értünk ontott ki. Amikor ezt az emlékvacsorát ünnepeljük, királyunk halálát hirdetjük. Mindaddig, amíg vissza nem jön királyi fenségben.

Bár nem látjuk a királyt, mégis láthatatlanul jelen van. Mindenütt, ahol az Övéi együtt vannak, és tisztelik Őt, gondolnak Rá, hálát adnak Neki, és dicsérik Őt. A király híveinek összeforrott közössége, akik szívüket Jézusnak adták. Akiket semmi sem akadályozhat meg abban, hogy szeressék ezt a királyt, és hűek legyenek Hozzá.

A királynak ez az asztala hit dolga. E köré gyűlnek Jézus tanítványai, amíg a király száműzetésben van. Látják és bátorítják egymást, amikor az emlékvacsorát ünneplik. Amikor ez a közbülső idő véget ér, a király együtt fog ünnepelni az Övéivel. Már nem hitben, hanem látható és kézzelfogható valóságban.

Asztalt terítesz nekem ellenségeim szeme láttára; ünnepélyesen fogadsz magadnál, és színültig töltöd poharamat.

Zsolt 23,5

2Sám 4,4; 9; 2Sám 19,24–30; 21,7; Mt 26,26–30; Mk 14,22–26; Lk 22,14–20; 1Kor 10,14–22; 11,20–34; Zsolt 23,5; Zsid 13,10.

(A dal szövege német eredetiben)

Königlich strahlt Dein Licht
Du bist ewiglich
Niemand kommt Dir gleich
Sanftmütig führst Du mich
Hin zu Deinem Licht
Ich darf bei Dir sein
Sei Du der Mittelpunkt in meinem Leben
Der Mittelpunkt in meinem Herzen
Ich gehöre Dir
Sei Du der Mittelpunkt in meiner Schwäche
Der Mittelpunkt in meiner Stärke
Ich gehöre Dir
Ich will Dir nah sein
Ich werd Dir folgen
Mein ganzes Leben in Dir verliern

Szöveg és zene: Juri Friesen & Paula Friesen © 2012 Outbreakband

31 A király kertje

Lenyűgöző légi felvételeket látni New Yorkról. A Central Park olyan, mint egy nagy, zöld oázis a felhőkarcolók háztengerének közepén. Négy kilométer hosszú és majdnem egy kilométer széles. Minden nagyvárosnak megvannak a parkjai. Pihenés, nyugalom, árnyas helyek, gyümölcsök, felfrissülés, színpompás szépségek és illatok, ünnepek – ez ma is a kert lényege. Valahogy a paradicsomra emlékeztet minket. A királynőknek és a királyoknak megvoltak a kertjeik és parkjaik, egyik szebb, mint a másik.

A Biblia egy kerttel kezdődik. Egy várossal végződik. De ott is van valami olyan, mint a Central Park: egy paradicsomi városi kert.

Kezdetben azt olvassuk, hogy Isten, a mindenség királya az esti szellőben járt a kertben. Láthatóan tetszett Neki. Örült annak, amit Ő maga mint „isteni kertész" teremtett, és az emberek kezébe adott. Rájuk bízta a kert gondozását és védelmét.

Ezer meg ezer évvel később Isten emberré lett. Élete vége felé Jézus tanítványai kíséretében egy *Gecsemáné* nevű kertbe megy. Egy olajfaligetbe. Ott a király imádságos tusakodásba vonul vissza. Tudja, hogy küszöbön áll kereszthalálra ítélése. Ebben a kertben tanúi leszünk annak, hogy olyasmi közeleg felé, ami rosszabb a kereszten elszenvedett testi kínzásnál. Arról van szó, hogy egy új és jobb Éden, egy új paradicsom váljon lehetővé mindenki számára. Ennek ára mérhetetlen. Ehhez a bűnünknek és a halálnak el kell tűnnie az útból. Ő maga veszi magára a bűnt, és meghal érte. Ez Neki, aki bűn nélkül volt, végtelenül nehéz. Más utat keres. De nincs más út. Ebben a kertben tartóztatják le aztán. Elkezdődik szenvedésének útja. A kereszten ér véget. És egy sírban.

Ez a sír szintén egy kertben volt. Mária Magdolna végignézte a keresztre feszítést, és azt is, ahogyan aztán egy férfi levette Őt a keresztről, és a közeli sziklasírba vitte. Ebbe a kertbe ment Mária vasárnap kora reggel. Egy férfi jön vele szembe. Azt hiszi, hogy a kertész az. Ő az Éden „kertésze". A király visszatért. Feltámadt a halottak közül. Lesz egy új és jobb Éden-paradicsom. Benne a király számtalan nővére és fivére lakik majd. Ez az az örömhír, amelyet Mária most elvihet a tanítványoknak.

Ahogyan New Yorkban a Central Park, úgy lesz egy kertparadicsom az új Jeruzsálemben. A halál és a feltámadás által új dimenziókban egy új teremtés vált lehetővé. Már el is kezdődött. Egy új földön, az új Jeruzsálemben

teljesedik be. A szépség, a tökéletesség foglalata. Ott van Isten trónja. Ebből fakad majd az élet vize, és öntözi a kertet. Ott lesz az élet fája, és bő termést hoz. Jelképe annak, hogy ott élet és gyógyulás van. És hogy minden szomjúság, mindenekelőtt a lélek szomjúsága, csillapodik.

Szürreálisnak tűnik ez a hely. A Biblia mégis többször meghív, szinte odakiáltja az olvasónak, hogy legyen ott Isten új világában. Ingyen ihat mindenki az élő vízből. Ez az evangélium, az örömhír egy újabb képe. Olyan életet ad, amely megmarad az örökkévalóságig, és nem kell félnie a haláltól.

Még valami. A Biblia a Lélek *gyümölcséről* beszél. Ezen olyan dolgokat ért, mint: szeretet, öröm, békesség, türelem, barátságosság, jóság, hűség, szelídség, önuralom. Valahogy mi, ma élő keresztények is a király kertje vagyunk, ahol ilyen gyümölcsöket keres és arat. Ezek a gyümölcsök aligha felelnek meg természetes alkatunknak. Ezért is nevezik őket a Lélek gyümölcseinek. Ennek az isteni Léleknek a segítségével nőhetnek.

Éden: a kezdet, az eszmény, de a bűneset és a törés helye is. Gecsemáné, ahol a Messiás ellenáll a kísértésnek, hogy feladja. A kertbeli sír, ahol a feltámadás legyőzi a halált. És ahol a feltámadott király először egy asszonnyal találkozott, és rá bízta a legjobb üzenetet a tanítványai számára. Az új Jeruzsálem városi kertje: Isten elérte célját a Bárány által. Ott leszünk aztán otthon – egy örök hazában.

Legyetek biztosak benne: az Úr megvigasztalja Sion városát, romjaiból újra felépíti. A pusztává lett földet paradicsommá teszi; virágzó és termékeny lesz, mint az Éden kertje. Öröm és ujjongás hangzik majd ott, és hálaénekeket zengtek Isteneteknek.

Én, az Úr, vezetlek titeket mindig és mindenütt, még a kiszáradt földön is jóllakatlak, és erőt adok nektek. Olyanok lesztek, mint a kert, amelynek mindig van elég vize, és mint a forrás, amely sohasem apad el.

Mert ahogyan a földből kicsírázik és nő a vetés, úgy növeli az Úr, a hatalmas Isten a mi boldogságunkat, és gyarapítja hírünket minden nép között.

Ézs 51,3; 58,11; 61,11

1Móz 2,8kk.; Jel 22,1–5; 22,17; Mt 26,36; Jn 19,41; 20,1–18; Gal 5,16–26.

32 A politikai Jézus

Igazi király az, aki érvényre juttatja királyi kormányzói hatalmát. Aki formálja az államát, törvényeket hoz, adót szed.

Ha Jézus király, és ehhez nem fér kétség, akkor politikai igénye van. Akkor joga van ahhoz, hogy a közösség életét, a közigazgatást és a törvényhozást a saját elgondolása és akarata szerint intézze. Ez akkor is érvényes, ha az Ő országa nem e világból való.

Itt-ott keresztények megpróbálnak keresztény elveket bevinni a politikába. Keresztény befolyást gyakorolni. Ennek egyik gyümölcse a rabszolgaság eltörlése volt – hatalmas áttörés.

Vannak királyok, akik száműzetésbe vonultak. Vagy kénytelenek voltak elmenni. Néha még megpróbálnak hűséges híveiken keresztül befolyást gyakorolni. Hasonló, mégis más a helyzet Jézusnál, a Messiás-királynál. Ő maga visszavonult, nincs itt személyesen és testben. Bár Atyja minden hatalmat Neki adott mennyen és földön, nem gyakorol politikai hatalmat. Pedig megtehetné, bármikor, amikor csak akarná. Csakhogy ez éppen nem felel meg a lényének, ahogyan az evangéliumok beszámolóiból megismerjük. Az Ő királysága nem olyan, mint egy e világból való királyság. Az Ő uralmának úgyszólván új világra van szüksége. Mindennek meg kell változnia. Új bort új tömlőkbe ...

Követőit a földön gyűjti össze. Ők engedelmeskednek királyi parancsolatainak. Legalábbis megpróbálják. Nem harcolnak politikai hatalomért. De ahol lehetőségük van rá, ott élnek a befolyásukkal. Kiállnak az emberi jogokért, a vallásszabadságért és az egyenjogúságért, és felemelik a hangjukat. A közösségi élet és a politika kis vagy nagy összefüggéseiben.

A politikai kormányzás igénye azonban mindenképpen Jézusé. Ő fog a királyok, császárok, elnökök és diktátorok helyébe lépni. Ők elmennek, Ő eljön. És marad.

Éppen ez a következő fejezet témája.

33 A királyok Királyának visszatérése

Talán ismered Aragornt *A Gyűrűk Ura* című eposzból. Egy erdőjáró kósza. Nem nemesember. A neve azt jelenti: „Királyi bátorság". Senki sem várja, de Szauron legyőzése után ő lesz Arnor és Gondor törvényes főkirálya. „A király visszatér" – ez a címe az eposz harmadik kötetének.

Talán Tolkien, ennek a mondának a megalkotója, arra gondolt, ami nekem is eszembe jut. A názáreti ácsra. Egy jelentéktelen emberre az építőiparból, aki egész életében Galilea városaiban elsőszülöttként apjával és testvéreivel házakat javított vagy újakat épített. Nem előkelő foglalkozás. Tekintély nélkül. Élete utolsó három éve más volt. Mindezt már végigtekintettük.

Izrael népe csodatévő vándorprédikátorként vagy rabbiként emlékszik Jézusra. Feltámadása után csak a tanítványai látták, azok nem, akik nem követték. Így egy Megfeszített marad meg az emlékezetben. Ebben a legtöbb ember ma is egyetértene.

Ez azonban egyszer hirtelen megváltozik. Megint három szó mond el mindent: *Ő visszajön!* Vissza fog jönni a mi világunkba, a mi bolygónkra. Olyan esemény lesz ez, amelytől megáll a világ. A Biblia gyakran és erőteljesen leírja. Nincsenek szavak, amelyekkel ezt teljes egészében le lehetne írni. Szótlanok lesznek az emberek. Sydneytől Rómáig, Pekingtől Washingtonig. Felgördül a függöny, amely eltakarja előlünk a láthatatlan világot, a túlvilágot. Szabad a színpad az Úr Jézus Krisztus nagy napja számára.

Eljön a népek vágyakozása. Másodszor. Most mindenki számára láthatóan. Nincs több vita. Nincs több kétség. Nincs több gúny. Itt az idő. Vannak, akik azt sem tudják, nem álmodnak-e. Igen, egyeseknek valóra válik egy álom. Másoknak, mindazoknak, akik Istent tagadják, Krisztust gyűlölik, vagy közömbösek, inkább rémálom lesz. A keresztények epedve várták ezt a napot. Reménységük beteljesedik. Mostantól és mindörökké egyetlen embernek sincs többé beleszólása. Csak ennek az egy embernek, az egyetlen tökéletesnek és igaznak van ettől fogva korlátlan, szuverén uralma.

Miért jön vissza a király? Beváltja a saját ígéretét! A milliárdszor elimádkozott Miatyánk végre meghallgatásra talál: *Jöjjön el a Te országod, legyen meg a Te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is!*

Azért jön, hogy célba vigye Jézus követőinek megváltását. Ugyanígy vágyik erre a napra a kizsákmányolt, a bántalmazott teremtett világ is. Meg fog szabadulni, gyógyulást hoz neki a király.

Bosszút állni jön a király? A keresztre feszítéséért? Azért, hogy oly sok ember elutasította? Nem, Jézus nem lesz „Armageddon mészárosa". A Jelenések, az utolsó bibliai könyv sok képe irónia, sőt talán paródia minden világi királyról, mindenekelőtt az akkori római császárról. *Az emberek* a maguk módján állnak bosszút. Ez a bosszú sem jóvátenni, sem helyreállítani nem tud. Az emberi bosszú elszabadul, szinte mindig többet akar elpusztítani, mint amennyi veszteség az embert magát érte. Jézusnak erről az eljövetelérő l azt mondja az Írás, hogy a bosszú napja lesz. Isten szent és igazságos bosszújáé. Jézust képletesen a megölt Bárányként írja le, a halálos sebbel. Visszatekintés a keresztre, az emberiségért vállalt halálára. Ő, aki még azt is megparancsolta, hogy szeressük ellenségünket, és ne álljunk bosszút magunkért, nem azért jön, hogy vérfürdőt rendezzen. Azt az emberek teszik meg önmagukkal, ha a nemzetek bevetnék gigantikus fegyverarzenáljaikat.

Megjelenésekor nem lesz többé szükség kényszerítő erőszakra. A Gecsemáné-kertben elég volt a szava – „*Én vagyok*" –, és a katonák mind a földre

estek. Nagy napján mindenki leteszi a fegyverét. Fegyverek hullanak le, és szavak, tettek, meggyőződések is. Ehhez nem kell háború, látható jelenléte minden térdet meghajlít.

Hogyan jön vissza Jézus? Nyilvánosan, láthatóan, mindenki számára hallhatóan és szembeötlően, hirtelen, váratlanul, drámaian, ijesztően, nagy hatalommal, dicsőségesen, nagy fényességben, az égből, a felhőkön, számtalan angyal kíséretében. Maga Isten jön el Fia, Jézus, a Krisztus személyében.

Képzeletünk itt a határaihoz ér. Ezt az eseményt alig lehet elgondolni. A nappal és éjszaka váltakozása többé nem számít. Megáll az idő. Minden időpontunk és kötelezettségünk véget ér. Senki sem vár ránk többé. Akkor mindenki, férfi és nő, már csak egyetlen dologra figyel: a királyra, és arra, amit mondani és tenni fog.

Mi célból jön vissza Jézus Krisztus? Minden vasárnap keresztények milliói mondják el az ősi, de ma is időszerű Apostoli hitvallást:

> *Felment a mennybe; ott ül Istennek, a mindenható Atyának jobbján; onnan jön el ítélni élőket és holtakat.*

Képzeld el: minden halott, minden ember, aki valaha élt, fel fog támadni. Ennyi robbanásszerű teremtő erő nyilvánul meg az Ő visszatérésében.

Végül a kérdés: *mikor* fog ez megtörténni? Jézus és az apostolok azt mondták, hogy senki sem tudja az időpontot. Példázatokban Jézus jelezte, hogy nagyon sokáig is eltarthat. Ennek egyik oka, hogy a király evangéliumának mindenütt el kell jutnia az emberekhez. Ez kezd beteljesedni.

Eljövetelének idejét a nyomorúság és a nagy szükség idejeként írja le az Írás. Az emberek tanácstalanok lesznek a félelemtől és annak várásától, ami a földre jön. Szokatlan események kísérik majd az égen, mielőtt eljön a vég.

Hogy ezen a nagy napon lesz-e még lehetőség arra, hogy bocsánatot kérjünk a királytól, azt ma senki sem tudja megmondani. Azokra gondolok, akiket soha nem érdekelt, vagy akik akár tudatosan is elutasították. Mindenkire, aki ma él, érvényes ez a nyomatékos felhívás:

Ma, ha az Ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg szíveteket. Ma – nem holnap – van az üdvösség napja.

Ma milliók várják ezt a dicsőséges napot, amelyet már az Ószövetség is megjövendölt. Ez életük igazi célja. Légy ott te is. Állj azok oldalára, akik tudják, hogy vissza fog jönni. Még ha semmi sem utal is rá: Ő megígérte!

Mert eljön Isten ítéletének napja, olyan váratlanul, mint a tolvaj. Azon a napon az egek hatalmas robajjal felbomlanak, az elemek lángra lobbannak, és a föld, és minden, ami valaha történt rajta, nem lesz többé megtalálható.

De Isten új eget és új földet ígért nekünk. Ott nem lesz többé igazságtalanság, mert Isten akarata uralkodik. Erre az új világra várunk.

2Pt 3,10.13

Mt 24,27–30.44; 26,64; Mk 13,26; 14,62; Lk 17,24; Róm 8,18; 1Thessz 1,10; 2,19; 3,13; 4,13–18; 5,1–11; 2Thessz 1,6–10; 2,8–12; 2Tim 4,1.8; Tit 2,13; 1Pt 1,7.13; 4,13; Jel 1,7; 19,11–16.

34 Micsoda dicsőséges nap

(A dal szövege német eredetiben)
Einst, als im Himmel der strahlendste Tag war
Herrschte auf Erden die dunkelste Nacht
Da wurde Jesus als Mensch geboren
Er hat uns Gnade und Wahrheit gebracht
Das Wort wurde Fleisch und das Licht wohnte bei uns
Es scheint in der Nacht

Für uns geboren, für uns gestorben
Er nahm die Sünde der Welt mit ins Grab
Am dritten Tag ist er auferstanden
Einst wird er kommen, welch herrlicher Tag
Welch herrlicher Tag

Dann führten sie ihn hinauf um zu sterben
Ans Holz genagelt, das Kreuz aufgestellt
Der Mann der Schmerzen verachtet, verstoßen, er trug die Sünde
Der Heiland der Welt
Die heilenden Hände sind weit ausgebreitet für unsere Schuld
Am dritten Tag hielt das Grab ihn nicht länger
Weg war der Stein und die Grabkammer leer
Er ist auferstanden, den Tod überwunden
Er fuhr auf zum Himmel, der siegreiche Herr
Er gab neues Leben
Die Schuld ist vergeben, mein Retter ist er
Einst wird er kommen, welch herrlicher Tag
Welch herrlicher Tag, herrlicher Tag
Oh bald wird der Tag seiner Wiederkunft kommen
Bald werden wir ihn in Herrlichkeit sehen
Er wird die Seinen dann ganz zu sich nehmen
Staunend werd ich vor ihm stehen

Für uns geboren, für uns gestorben
Er nahm die Sünde der Welt mit ins Grab
Am dritten Tag ist er auferstanden
Einst wird er kommen, welch herrlicher Tag

Welch herrlicher Tag
Herrlicher Tag
Herrlicher Tag welch herrlicher Tag

Albert Frey

35 A király mint igaz bíró

Megjelenik a Messiás-király. Most itt van. Mindenkinek az jár a fejében, mi jön ezután. Minden szürreálisnak tűnik. A természeti törvények hatályukat vesztik. Új idő kezdődik, ez most már mindenki számára végérvényesen világos.

Mintha nem volna elég, hogy hirtelen eltűnt a határvonal a látható és a láthatatlan mennyei világ között, valami nem kevésbé drámai dolog történik. Feltámadnak a halottak. Minden ember, aki valaha benépesítette ezt a bolygót, minden korszakból, hirtelen itt van. Ugyanolyan élők, mint azok, akik nem haltak meg. Bár társadalmi helyzetük nagyon különböző volt, most mind egyenlők: a császárok, királyok, vallásalapítók és az egyszerű emberek, a számtalan katona, a hajótöröttek, a szegények és a legszegényebbek. Az éhen haltak és a meggyilkoltak, a rabszolgák és a szabadok. Gyermekek, elképzelhetetlenül sok gyermek. Minden meg nem született, az anyaméhben megölt gyermek itt van.

Csak lassanként tudatosul mindenkiben, hogy az Isten, aki éppen most jött el az égből, Jézus, a Messiás, hívta ki a halottakat a sírjaikból, és mindenhonnan, ahová szétszóródtak. Az Ő hangja, amely régen létre hívta a földet, most életre hívja a halottakat.

Eljött az ítélet ideje. Isten Fia, Jézus, meghatalmazást kapott arra, hogy ezt az ítéletet végrehajtsa. Egy ember, aki ismeri az életet, a kísértéseket, a megpróbáltatásokat, az igazságtalan szenvedéseket. Mindenkit Eléje gyűjtenek. Mindenki egyedül áll majd Vele szemben. Nincs tömeges elintézés, nincs gyorsított eljárás. Minden pillanatot, minden tettet, minden gondolatot, minden indítékot és minden szót megvizsgál. Mindenki szembenéz a saját életével. És azzal is, amit másokkal tett. És érezni fogja, amit azok éreztek, akik az áldozatai voltak.

Hogy ez hogyan lesz lehetséges ennyi ember és ennyi életév esetében, azt senki sem tudja megmondani. A mennynek nincs szüksége merevlemezekre, amelyeken minden el van tárolva. Előttünk a Mindentudó lesz. Aki ismeri gondolatainkat és érzelmeinket.

Megnyugtat ez téged? Mindent megtudni önmagadról? Még egyszer látni vagy akár átélni?

Ennek az ítéletnek meg kell lennie. Igazságot kell szolgáltatni. A tetteseknek és az áldozatoknak egyaránt igazságra van szükségük. Erre egyetlen

eri bíróság sem képes. Ezért az utolsó ítélet, ahogyan gyakran nevezik, a keresztény reménységnek is nélkülözhetetlen része. Minden napvilágra kerül. Mindent Isten mércéje szerint ítélnek meg, és helyére tesznek. Azt, amit egyesek, amit csoportok, amit népek tettek.

Jézus megvesztegethetetlen lesz. Nem lesz személyválogató. Ami bűn volt, bűn marad. Ami jó volt, azt megdicséri. E bíró előtt az embereknek be kell látniuk bűnüket, és a legmélyebben annak is fogják érezni. És meghallgatják a bíró ítéletét.

Maga a bíró halt meg az emberek bűneiért. Ő az az áldozat, amely eltörli bűneinket. Nemcsak a mieinket, hanem az egész világ bűneit is. A bíró ebben az ítéletben nem ellenünk van, hanem mellettünk. Mindazok mellett, akik hittek. Mégis, egy dolog ezen a napon nem fog számítani azoknál, akik hallották vagy olvasták az evangéliumot. Egyedül a jó cselekedeteink – ha vannak ilyenek – nem mentenek meg minket. Ha abban reménykedünk, hogy jó emberek voltunk, akkor ezzel gond van. Aki erre hivatkozik, a jó életére, annak Isten mércéje szerint *tökéletes* életet kellene felmutatnia. Aki Isten parancsolataira hivatkozik, annak nemcsak egyet, hanem mindet meg kellett volna tartania. Ennek ellenére a cselekedeteinknek, amelyeket tettünk, nagy jelentőségük van, fontos szerepet fognak játszani.

De mi segít majd ott? Min múlik?

Az lesz a kérdés, milyen kapcsolatunk van Krisztussal, a királlyal. Semlegesség nincs. Jézus maga így fogalmazza meg: *Aki nincs velem, ellenem van.* Másképpen mondva: most, és nem majd akkor, itt és ma kell tisztázni, kicsoda számunkra Jézus. Ez a király lehajol hozzánk, és bocsánatot kínál. Ha valaki hall a király kegyelmes ajándékáról, és figyelmen kívül hagyja, mit akar majd mondani azon a napon, amikor minden kiderül? Amikor életünk minden igazságtalansága, bűne és önzése ott áll köztünk és a király között?

Ott lesznek olyan emberek is, akik soha nem hallottak Jézusról, és az Ő ideje előtt éltek. Hogy Jézus hogyan bánik velük, azt nyugodtan rábízhatom isteni kegyelmére és igazságosságára. Akik azonban hallottak Róla, de azt gondolták, hogy mindez nem lényeges, vagy csak mese – azoknak nem lesz jó a végük.

Bármilyen kegyelmes is ez a király, senkit sem kényszerít, hogy Neki szolgáljon. Amikor a Biblia a pokolról beszél, akkor olyan helyként beszél róla, ahol nem kell ennek a királynak szolgálni. Csakhogy a király nem akárki. Ő az Alfa és az Ómega, a kezdet és a vég. Ő minden létezés középpontja. Minden jó létezésé. Tőle elválasztva a létezés soha nem lesz jó. Ezért aki teheti, ma döntsön.

Mert az Úr a mi bíránk, az Úr a mi vezérünk, az Úr a mi királyunk. Ő megment minket.

Ézs 33,22

Az uralom egyre nagyobb lesz, és a békességnek nem lesz határa Dávid trónján és az Ő királyságában; szilárdan megalapozza, és joggal és igazsággal támasztja alá mostantól mindörökké. Ezt viszi véghez a seregek Urának buzgó szeretete.

Ézs 9,7

Zsolt 36,7; 76,9; 89,15; Préd 12,14; Ézs 5,16; 9,7; Dán 7,10.22; Mal 3,5; Mt 12,36; 25,31–46; Lk 20,47; Jn 5,22–30; Róm 2,5; 14,10–12; 2Thessz 2,12; Zsid 9,27; 1Pt 4,17; Jel 20,11–15.

36 Örök királyi uralom

Jézus uralkodik! Erre tesz fel mindent Jézus minden követője. De milyen ez a kormányzás? A világ és fejlődése, az, amit a kormányok tesznek, ahogyan egymással viselkednek, ahogyan a keresztényeket üldözik – mindez folytatódik. Már most uralkodik, vagy csak akkor, amikor majd eljön?

Isten beavatkozását a világunkba ezekkel a szavakkal lehet megérteni: *Már most – de még nem.* Más szóval: a kocka el van vetve. A Golgota győzelme a D-nap, a döntés napja. Így nevezik azt a napot, amikor 1944. június 6-án a szövetségesek partra szálltak Normandiában. Ez volt a Harmadik Birodalom *végének kezdete*. Isten megmentését az emberek és a teremtett világ számára Jézus vitte véghez azon a nagypénteken Jeruzsálemben. Ezzel kezdődik el a vége ennek a mulandó, sebzett és halandó világnak. Az élet ellen törő sötét hatalmaknak is a vége. Sötét hatalmak, bukott angyalok és démonok egyelőre még elcsábítják és rabszolgává teszik az embereket, és ahol csak tudják, megakadályozzák üdvösségüket.

Akkor teljesedik be egészen a megváltás az embereken és a teremtett világon, amikor Krisztus visszajön. Most még egy közbülső időben élünk. A D-nap és a V-nap között. A Victory Day, a győzelem napja akkor jön el, amikor minden ellenségeskedés le lesz győzve. Amikor Isten győzelméé lesz az utolsó szó.

Jézus, a Messiás-király most a népében uralkodik. Hatalma minden ember fölött is volna. A világpolitika fölött. Célja azonban nem az, hogy átvegye a világuralmat a világ fölött, *ahogyan az most van*. Embereket akar megnyerni, akik felismerik és elismerik Őt.

Az Ő mindenki számára látható eljövetelével kezdődik az új világuralom. Részesei mindazok, akik tisztelik Őt, és készek az uralmára. Minden világbirodalom elmúlik, az Övé megmarad mindörökké. Új világ, új idő köszönt be, amikor eljön. Hogy lesz-e a helyreállításnak valamilyen folyamata, vagy radikálisan rövid lesz az átmenet a régiből az újba, azt még nem tudjuk.

Beteljesednek a reményteljes ígéretek, amelyek sötét napokban bátorították az embereket:

> *„Mert egy gyermek született, a leendő király adatott nekünk! És ezek a díszneve-k, amelyeket kap: bölcs uralkodó, hatalmas hős, örökkévaló atya, a békesség fejedelme.*

Hatalma messzire ér, és tartós békesség köszönt be. Dávid trónján fog uralkodni, és uralma mindörökké megmarad, mert Isten jogrendjéhez tartja magát. Az Úr, a világ uralkodója így határozta el, és meg is teszi."

Dávid trónja újra be van töltve! A babiloni fogsággal véget ért a királyi utódlás. Nem volt sem trón, sem király Izraelben. De megvolt ez az ígéret Dávid királynak:

„Akkor feltámasztom utánad utódodat, aki a te testedből származik, és megszilárdítom királyságát. Ő épít házat az én nevemnek; én pedig megszilárdítom királyságának trónját mindörökké. Én atyja leszek neki, ő pedig fiam lesz nekem!"

A tizenkettő, az apostolok számára a Messiás mennybemenetelével világossá vált, hogy *Dávid trónját* most az örök fejedelem, Jézus foglalta el. Őt Isten Úrrá és Krisztussá tette. Isten Dáviddal kötött szövetsége beteljesedett. Izrael számára. Egyelőre még minden Jeruzsálemben és Izraelben történik. Dávid megbízható kegyelmei ennek a népnek jogos várakozásai. De valami meglepő történik. Dávid trónja most már nem a földi Jeruzsálemben van. A trón minden létezés szívében van, Istennél. Ez már nem *földi* ország egy nagy-izraeli birodalom határai között. Az apostolok, Pál is, felismerik, hogy *mennyei* királyságról van szó. Olyan országról, amely nemcsak Izraelnek szól, hanem az egész világnak.

Előbb jön a földi, aztán a mennyei. Ez utóbbi nagyobb és dicsőségesebb. Egy mennyei Jeruzsálem egy új földön lesz minden hívő otthona. Ez Jézus, Dávid Fia örök királyi uralmának foglalata. Itt zárul be a kör a Dávidnak adott ígéret váratlan és egészen másféle beteljesedésében.

Jézusnak ezt az egyetemes királyi uralmát a maga elképzelhetetlen dimenziójában még nem láthatjuk és nem tapasztalhatjuk meg. De egy napon eljön ez is. Amikor elérkezik az Ő ideje. Amit tehát már most hitben, a szívünk szemével felismerünk, az ez: Jézus, aki földi életében emberként alázatban élt. Aki mindenkiért elszenvedte a halált, és megízlelte az erőszakos halál egész keserűségét, áldozatként a bűnünkért. Mindannyiunkért. Hogy így Isten kegyelme az egész teremtett világ javára legyen. És ezért, mert megtette a lehetetlent, hagyta, hogy keresztre feszítsék, és meghalt, most Isten dicsőségébe és tisztességébe van öltözve, sőt a dicsőség győzelmi koszorújával van megkoronázva.

Ezzel a Dávid Fiával véget ért a régi időszámítás. Követjük királyunkat örök országába, ahol új kalandok várnak ránk.

Ő hatalmat, tisztességet és uralmat adott Neki, és minden nemzet, nép és nyelv embere alávetette magát Neki. Hatalma örök és múlhatatlan, uralma soha nem ér véget.

Dán 7,14

Akkor az Úr lesz a király a föld minden népe fölött. Egyedül Ő lesz Isten azon a napon, egyedül Hozzá imádkoznak a népek.

Zak 14,9

És hatalmas hangok zendültek fel a mennyben, és ezt kiáltották: A világ fölötti királyi uralom most már teljesen a mi Urunké és az Ő Messiásáé, és Ő uralkodik örökkön-örökké!

Jel 11,15

Zsolt 22,29; 45,7; 145,12–13; Ézs 9,7; Dán 2,44; 3,33; 7,27; Mt 6,10; 25,34; Lk 1,33; ApCsel 2,30; Róm 14,9; 1Kor 15,24; Ef 5,5; 1Thessz 2,12; 2Tim 4,1.18; Jel 11,15; 12,10; 22,5.

37 A király kegyelme és ajándéka

A kegyelem szó alig fordul elő a mi szóhasználatunkban. Mi és a jogrendszerünk a jogainkhoz ragaszkodunk. A kegyelem azt jelentené, hogy nem ragaszkodunk a jogunkhoz. Meg akarjuk érteni, mit jelentett a kegyelem és az ajándék az ókorban, Jézus és az apostolok idejében.

Különböző szavak vannak a kegyelemre és az ajándékra. Az Újszövetség központi fogalma azonban a görög *cháris* szó. Jelentésköre igen széles: kegy, jóindulat, jóakarat és kegyes gondoskodás, valamint ennek a kegynek és gondoskodásnak a megnyilvánulása, például kegyelmes tett, vagy a két szót összekapcsolva: *kegyelmi ajándék*. A jótevők ajándékai a *cháris* tettei.

Az ókorban a kegyelemnek vagy az ajándéknak olyan szerepe volt, amely az egész társadalmat áthatotta, minden társadalmi rétegével együtt. Ajándékokat vagy szívességeket soha nem cseréltek hátsó gondolat nélkül. Ha valakinek pénzre volt szüksége, hogy bővítse az üzletét, az nemcsak kamatba került neki. Egy pártfogó leereszkedése kölcsönös, de kimondatlan kötelezettséget teremtett. Aki olyan kegyet vagy ajándékot kapott, amelyre nem volt joga, azt ez adó és kapó viszonyába hozta. A kapó talán soha nem tudott hasonló értékű ajándékot visszaadni, de legalább a szavazatát adhatta neki, ha erre lehetőség nyílt. Igen, a kegyelem és az ajándék kölcsönös „rendszere" rendkívül korrupt volt. Ajándékokkal vásárolták meg az embereket a saját érdekeik szolgálatára. És ezt mindenki tudta.

Még egyszer, a mai ember számára: a kegy olyan ajándék volt, amelyet valaki szuverén módon adhatott. A kapó azonban kötelezettséget vállalt vele. Ezt az adó is tudta, és aztán megfontolhatta, mikor van itt a megfelelő pillanat, hogy ellenszolgáltatást követeljen. A kegy vagy ajándék révén egyfajta függőségi viszony jött létre. Egy kicsit ma is így van ez. Ha ajándékot kapunk, ráadásul különlegeset, akkor a következő alkalommal mi is ajándékozunk valamit. Egyszerűen bizonyos kötelezettséget érzünk erre.

Térjünk rá Jézusra. Róla mondja Pál ezt a felfoghatatlan szót:

> *Hiszen tudjátok, miben mutatkozott meg a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme: Ő, aki gazdag volt, szegénnyé lett, hogy ti az Ő szegénysége által meggazdagodjatok.*

Jézus, a világegyetem királya, aki mindent létre hívott, akié minden, két ellentmondásos dolgot tesz: *mindenkinek* ad. Különbség nélkül. És pazar *bőkezűs*

éggel ajándékoz. Ez nem felelt meg az akkori kultúrának. A mainak sem. Saját maga szegénnyé lenni, és mindent elajándékozni, hogy mások gazdaggá legyenek. Nekünk adni – ez a kegyelem. Érdemtelenül. Szegénységünk megindította a szívét.

A kegyelem ókori értelmének Jézus királynál is van értelme. Ajándékával kapcsolatot akar teremteni. Éppen ezt fejezi ki a kegyelmével. Kényszer nélküli közösséget. Olyan közösséget, amelyben mi is visszaadunk valamit. Sokkal kevesebbet, mint amennyit kaptunk. De a szívünk, az életünk legyen az Övé. Ő kapja a szavazatunkat. Egy olyan világban, amely többségében még elutasítja Őt.

Kegyelmi ajándéka sokat hoz nekünk. Gazdaggá akart tenni minket, és így is lett. Itt csak töredéke annak, amivel megajándékoztak minket, és amivel mindenkit megajándékoznak, aki befogadja ezt a királyt: bűnbocsánat, felmentés, megváltás, örök élet, szabadulás, megszentelődés és szabadság.

A válaszunk az, hogy nem tehetünk mást, mint hogy Neki adjuk az életünket. Hogy Neki szenteljük. Naponta újra.

A kegyelmi ajándék szót – csak kiegészítésként – az Újszövetség arra is használja, hogy leírja a gyülekezeten belüli képességeket, amelyeket a Szentlélek ajándékoz. Természetfeletti ajándékokat, mint a tanítás, a gyógyítások, a próféciák és a nyelveken szólás, a csodatételek és a lelkek megkülönböztetése. Azért kapták őket ajándékba, hogy Isten országáért használják őket.

Mert megjelent Isten üdvözítő kegyelme, és minden embernek szól.

Tit 2,11

Jn 1,14.16.17; Róm 3,24; 5,15–16; 6,23; 12,1–3; 11,29; 1Kor 12,4–11; 2Kor 6,1; 8,9; Ef 2,5; 2Tim 1,9; Tit 2,11; 3,7; Zsid 2,9.

38 A király menyasszonya

Ki iránt érdeklődik egy ilyen király, akié minden, és aki mindenen uralkodik? Mi csábíthatja a szívét? Ki adhatna Neki valamit? Mi lehetne számára olyan vonzó és szeretetre méltó, hogy útra keljen érte, és megszerezze?

A Biblia vőlegényként írja le Istent. Ez rendkívüli, mert feltételezi, hogy menyasszonyra vágyott. Az, hogy Isten vőlegény, azt fejezi ki, hogy nem akar egyedül lenni, hanem közösséget keres.

Ő maga teremtette a férfit és a nőt a maga képére. Kettejüknek egy testté kellett lenniük, és elválaszthatatlan egységet és szeretetközösséget kellett alkotniuk. Így is éljük meg mi, emberek, nem mindenki, de sokan. És így megkockáztathatunk egy-két következtetést Isten és az Ő felesége kapcsolatára. A régi szövetségben Jahve Isten házassági kapcsolatra lépett Izraellel. A menyasszony nem egy személy, hanem sok személy összessége.

Az új szövetségben a menyasszony nem egyetlen nép. A menyasszony most egy gyülekezet minden népből és nemzetből. A szeretett nem *egy* személy, mint a vőlegény. A menyasszony kép, amely Jézus minden követőjét jelenti. Ugyanígy minden hívőt, aki Jézus eljövetele előtt élt. Vagyis mindazoknak az embereknek az egész, egybegyűlt sokaságát, akik szeretik Jézust, a királyt és vőlegényt. Melyik hasonlat írhatná le jobban a szeretetet, mint a menyasszonyé és a vőlegényé?

Hogy ezt a menyasszonyt megszerezze, hogy elnyerje a szívét, bebizonyította a szeretetét. Odaadta magát érte, a halálba a Golgota keresztjén. Nem hagyott kétséget afelől, hogy komolyan gondolja. Mindenáron meg akarta kapni, az élete árán.

Mit talál bennünk a király olyan vonzónak? Az ókorban a királyok rangjukhoz illően házasodtak. Ma is így van. De a kivételek azok, amelyek szenzációsak. Amikor egy király egy egyszerű nőt, vagy akár egy rabszolganőt vesz feleségül. Mi nem voltunk szeretetre méltók. Nem érdeklődtünk Isten és az Ő Fia iránt. Úgy viselkedtünk, mint Isten ellenségei. A történetünk felfoghatatlan. Látott bennünk valamit, amiért érdemes volt meghalni. Meghalni azzal a kockázattal, hogy nem viszonozzuk, sőt visszautasíthatjuk a szeretetét.

Sokan már ma is ehhez a menyasszonyhoz tartoznak. De sokakra még vár.

Ő valóban példaadó vőlegény és férj. Gondját viseli a menyasszonyának. Úgy cselekszik, mint egy rabszolga, és megmossa őt, hogy tiszta és tökéletes

legyen. Ez a képes beszéd világossá teszi, hogy ez a szerelmi kapcsolat valódi, és az is marad. Olyan szoros ez a kapcsolat, hogy ahogyan kezdetben Ádám és Éva, úgy Krisztus és a gyülekezet is egy test. Ő a fej, aki szeret és gondoskodik, a gyülekezet pedig a test, az Ő teste (a szó testi értelmében). Együtt egy embert alkotnak. Ez a test az, ami Krisztusnak hiányzott, és ami most minden időkre tökéletessé teszi. Mindez képes beszéd, de a lényegre tapint: milyen nagy, milyen mély, valódi és elszánt Krisztus szeretete. Egy ilyen vőlegényt szeretni, biztonságban tudni magunkat Nála – ez nem lehet nehéz.

A menyasszony egy napon, amikor kezdődik az ünnep, felveszi menyasszonyi ruháját. Érdekes, hogy azokból a jó cselekedetekből fog állni, amelyeket a keresztények életükben véghez vittek. Így ez a ruha készülőben van, és mindenki dolgozik rajta.

A király menyegzői énekéből, a 45. zsoltárból:

Jó szavaktól indul meg a szívem! Igen, a királynak szentelem műveimet.

És a király kívánni fogja szépségedet, mert Ő a te urad: hódolj hát Neki!

Zsolt 45,2.12

Zsolt 45; Ézs 61,10; 62,5; Mt 22,2–12; Mk 2,19.20; Jn 3,29; 2Kor 11,2; Ef 3,18.19; 5,25–30; Jel 19,7–9; 21,2.9.17.

39 A király menyegzője

Szeretem az esküvőket. Főleg tavasszal és nyáron, amikor meleg van. Amikor mámoros a hangulat, és öröm tölti be az esti levegőt. Főleg, ha egyszerűen vendég vagyok, akinek csak ünnepelnie, ennie, innia, beszélgetnie és nevetnie kell. A jegyespár már régóta vágyott erre a napra. Amikor aztán eljön, a sok szépség miatt hamar el is múlik. Szívesen megtartanánk, tovább ünnepelnénk, és nem csak az emlékét élveznénk.

A király, akiről már sokat hallottunk, Ő is egy menyegzőre vár. És amilyen nagy és dicsőséges a király, olyan nagy és dicsőséges lesz a menyegző is. Egyenesen kozmikus ünnep. A menny visszatartja a lélegzetét, amikor a király fogadja a menyasszonyát. Felejtsd el az összes (királyi) esküvőt, amelyet eddig átéltél, vagy a tévében láttál. Aragorn és Arwen esküvőjét is Minas Tirith hegyi várában. Egy számomra felejthetetlen filmjelenetben játszották el. Egy kicsit inspirál, amikor a jövőre gondolok.

Igen, itt a legmélyebb érzelmekre számíthatunk. Itt ég a szerelem tüze. Itt mindketten elfelejtik a körülöttük lévő világot. Mert most végre eljött az ünnep. A várakozásnak vége.

Ennek a menyegzőnek az lesz a feltétele, hogy a Mindenható átvette a világméretű uralmat. Minden ellenségeskedésnek vége. Semmi sem zavarhatja meg vagy veszélyeztetheti soha ezt a menyegzőt. A lakoma ideje és helye szabadon megválasztható. Egyetlen helyszín sem túl drága. Nem, semmi sem lesz elég jó.

Képzeljük el: vidám ünnep, egy parti milliárdokkal, akik önfeledten ünnepelnek. Anélkül, hogy elfáradnának. Ne kérdezd, hogyan lesz ez lehetséges. Ezen nem töröm a fejem. Aki meghív, az a Mindenható, minden dolog Teremtője. Ezen az ünnepen meglátjuk, hogy Ő találta fel az örömöt, az ünneplést és az ujjongást.

Az újjáteremtett föld lesz a helyszín. Minden szépségével, ahogyan már most ismerjük. De most teljesen felújítva és rendbe hozva. Újjáteremtve. Aztán még szebbé téve, mert ennyit érünk Neki. Ő készíti el a helyet ehhez az ünnephez. Mindent megtisztít, és mindent feldíszít, a maga módján, amelyben láthatóvá lesz a szeretete.

A Biblia nem egyszer írja le ezt az eljövendő ünnepet. Feltűnt nekem, hogy nem találtam meg ennek az ünneplésnek a végét. Annyi bizonyos, hogy ez az ünnep nem ér véget egy nap után, vagy ahogyan a Közel-Keleten, egy hét után. Az idő akkor már nem fontos.

Egy másik hasonlatban Jézus erről a menyegzőről beszél. Sokan hivatalosak. De menyegzői ruha kell hozzá. Anélkül az ember hamar feltűnik, és kirepül. Hogyan kap az ember menyegzői ruhát? Képletes értelemben ezt mondja egy bibliai ige: „Ők – az ünnep vendégei – megmosták ruháikat, és megfehérítették azokat a Bárány vérében."

A ruhánk – ez képletesen az egész életünket jelenti – néhány helyen elég piszkos, nem illik a király menyegzőjének fényéhez és dicsőségéhez. De Ő meghalt értünk, hogy megszabaduljunk bűneinktől. Hogy tisztává tegyen minket, ahogyan Ő maga is tiszta. A menyasszony és a vőlegény ragyogó fehérségben tündököl. Ezen az ünnepen semmi sem emlékeztet sötét és kétes múltunkra. Csak a vőlegény sebhelyei a kezén, a lábán és az oldalán. Szeretetének ezek a bizonyítékai örök emlékként megmaradnak.

Igaz, hogy a király ma és most valóban még hív az eljövendő menyegzőre. Kiküldte embereit, hogy meghívják a vendégeket. Mégpedig mindenkit, anélkül hogy bárkit előnyben részesítene. Mindenkit: a szegényeket és a gazdagokat, az erőseket és a gyengéket, a magányosokat és a társaságkedvelőket, a betegeket, a bűnösöket, a kétségbeesetteket, az elfelejtetteket, azokat, akik visszatekintenek az életükre, és semmi vagy csak kevés jót találnak benne.

Ahogyan egy ifjú egybekel a kedvesével, úgy kel egybe veled a Teremtőd mindörökre. Ahogyan a vőlegény örül a menyasszonyának, úgy örül majd neked az Istened.

Ézs 62,5

Ézs 61,10; 62,5; Mt 22,2–12; 2Kor 11,2; Ef 5,25–30; Jel 19,7–9; 21,2.9.17.

(A dal szövege angol és német eredetiben)

You're my friend
And You are my brother
Even though You are a King
I love You more than any other
So much more than anything
Du bist mein Freund
Und Du bist mein Bruder
Obwohl Du ein König bist
Ich liebe Dich mehr als jeden anderen
So viel mehr als alles andere
Du, o Herr, bist mein Freund und Bruder, du mein König und mein Gott!
Dich begehre ich mehr als alles, so viel mehr als höchstes Gut.

40 Uralkodni fognak a földön

Ebben a könyvben a királyok Királyáról volt szó. Nem elsősorban rólunk, emberekről. De a kettőt alig lehet elválasztani egymástól. Emlékszel a könyv elejére? Igen, Isten a maga képére teremtette az embereket, hogy uralkodjanak a földön. De mindez alaposan kudarcba fulladt. Ma is. Az igazi király azért jött, hogy felemeljen minket a romokból, a cserepekből és a porból. És újra királlyá tegyen minket. Ez hihetetlen, de igaz. Isten célba ér velünk. Mindazokkal, akik Hozzá jönnek. Akik belátják, hogy bűnbocsánatra, megmentésre és gyógyulásra van szükségük.

Isten az Ő királyaiként egybe akar hozni minket a királyok Királyával, a Fiával. Nagy árat fizetett ezért:

> *... és Jézus Krisztustól, az igazság megbízható tanújától, aki elsőként támadt fel a halottak közül, és most a föld minden királya fölött uralkodik.*
> *Neki, aki szeret minket, és vére által megváltott minket bűneinkből, Neki, aki uralkodótársakká, királyokká tett minket az Ő országában, és papokká az Ő Istene és Atyja számára,*
> *Övé a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké.*

Így lépnek be az örökkévalóságba azok, akik Jézust vallják, királyuk vezetésével. Ámulni fognak. Jobb, gazdagabb és boldogabb lesz, mint amilyennek megálmodták. Megérte Jézus nyomában járni. Hűségük és odaadásuk elnyeri jutalmát. Mégis: örök boldogságuk érdemtelen, és az is marad. Ez a boldogság mindenki előtt nyitva áll.

De mielőtt a végére érünk, még ezt: Jézus népe *már most* királyok és papok! De hogyan uralkodnak? Van befolyásuk a világ eseményeire? Vagy meg kellene ezt próbálniuk?

Személyes életükre érvényes az a különös ige, hogy királyként uralkodnak a saját, személyes életükben. A bűn az ellenség. A bűn mint pusztító erő, amely minden élet után kinyúl, hogy birtokba vegye, elválassza Istentől, megterhelje. Ez a hatalom azonban meg van törve a király halála és feltámadása által, akihez tartozunk. A bűnnek nem kell uralkodnia rajtunk, mi uralkodhatunk rajta, és uralkodnunk is kell rajta: elvenni tőle a teret és a lehetőséget, nem hagyni, hogy kibontakozzon. Isten Lelke az élő erő bennünk.

Ha ez sikerül, akkor ennek hatása van, kihat a környezetünkre. Királyokként nem ragadunk magunkhoz politikai hatalmat. De ahol igazságtalanság

történik, ott kimondjuk, hogy mi az. És megállítjuk, ahol lehetőség van rá. Az elfelejtettek és elnyomottak, az éhezők és a reménytelenek oldalán állunk, ugyanúgy, ahogyan a Messiás tette az életében.

A világra és a világ eseményeire királyi papokként olyan formában van befolyásunk, amelyet összeesküvésnek is nevezhetnénk. Titkos összeesküvés! Erőszakmentes összeesküvés. Nem a hatalom megdöntéséért, hanem azért, hogy sikerüljön, ami jó, és visszaszoruljon az igazságtalanság, az éhség és az aszály a világban. Ezért és ez ellen a keresztények közbenjárhatnak *a királyuknál*. Az imádság, a közbenjárás a kormányzás egy olyan formája, amely láthatatlan, de ott láthatóvá válik, ahol a király meghallgatja az imádságot. Aki gyakorolja magát ebben, az már részt vesz a felkészítésben arra a jövőre, amikor Jézus és Vele együtt mi is uralkodni fogunk.

Jézus követői felkent papok is. Arra elhívva, hogy áldjanak. Királyi papokként. Isten áldását viszik a világba. Minden ember számára. A király nevében áldanak, és imádságban az Ő nevét teszik az emberekre. Nemcsak jót mondanak másoknak és másokról, hanem Isten kegyelmét viszik rájuk. Állatokra is, házakra, családokra, kormányokra. Egyszerűen mindenre, aminek kegyelemre és áldásra van szüksége. Isten jelenléte az áldás által valóságossá, megtapasztalhatóvá és láthatóvá válhat. Szeretetben, szentségben, gyógyulásban, sikerben, megmentésben és szabadulásban.

Az imádság, a közbenjárás és az áldás azonban nem ürügy arra, hogy ne álljunk ki tevékenyen és elkötelezetten a helyszínen az igazságtalanság és a megkülönböztetés ellen, ahol ez lehetséges és szükséges.

És semmilyen körülmények között ne vegyetek részt olyan tettekben, amelyek a sötétségből származnak, és ezért nem teremnek jó gyümölcsöt. Sokkal inkább leplezzétek le az ilyen tetteket!

Ef 5,11

Róm 5,17; 1Tim 2,1–7; 2Tim 2,12; 1Pt 2,5–9; Jel 1,5–7; 5,9–10; 22,5.

Befejezésül még egyszer Jézusról, a királyról: Ő Isten helytartója, aki az emberekért uralkodik.

Jézus a zsidók királyaként született; Mt 2,2.

Jézus Isten királyságát hirdette; Mt 4,17.23; 12,28.

Jézus megmutatta uralmi igényét a látható és a láthatatlan világ fölött, még ha véglegesen még nem is valósította meg; Mt 12,28; Lk 19,38; Jn 1,49; de lásd ezt is: 6,15.

Jézus uralkodik gyülekezete fölött, és felhatalmazza a szolgálatra; Mt 28,18; Ef 1,19–22.

Jézus helyreállítja Dávid királyságát; ApCsel 15,15–17; Ám 9,11–12.

Jézus győztes, egyetemes királyként jön vissza; 1Kor 15,25.

Övé minden hatalom (Mt 28,18); láthatatlan, lelki országban uralkodik (Jn 18,36.37), és később láthatóan uralkodik majd az egész föld fölött: Zsolt 66,4; 72,16–19; Ézs 2,2; Dán 7,13.14.18.22.27; Zsid 10,13; Jel 15,4.

Oh, if there's only one song I can sing, When in His beauty I see the great King, This shall my song in eternity be, „Oh, what a wonder that Jesus loves me!"

Ó, ha csak egyetlen dalt énekelhetnék, amikor a nagy királyt szépségében meglátom, akkor ez legyen a dalom egész örökkévalóságon át: „Ó, micsoda csoda, hogy Jézus szeret engem!"

A szerző további könyvei

Und die Toten leben doch (És a halottak mégis élnek), Bielefeld, 1992

Seitenwechsel – Von Adam zu Christus (Oldalváltás – Ádámtól Krisztusig), Bielefeld, 2011

Entrückung, Himmel, Ewigkeit – Ein neuer Blick auf alte Themen (Elragadtatás, menny, örökkévalóság – Új pillantás régi témákra), Nürnberg, 2015

Gottes Lamm, Golgota und die Ewigkeit (Isten Báránya, a Golgota és az örökkévalóság), Wuppertal, 2015

Fantastische Himmelwelt, Lehre und Leben der Himmelwelt im Epheserbrief (Csodálatos mennyei világ – A mennyei világ tanítása és élete az efézusi levélben), Nürnberg, 2016

Gott spricht, Eine erklärende Übertragung der allgemeinen Briefe und der Offenbarung (Isten szól. – Az általános levelek és a Jelenések könyvének magyarázó átültetése), Sulzberg, 2017

Epheser, nacherzählt, erklärt für heute (Pál levele az efézusiakhoz – Újramesélve, megmagyarázva, mának.), Sulzberg, 2018

God's good Gospel, Gottes gutes Evangelium (Isten jó evangéliuma), Sulzberg, 2019

Markus, nacherzählt, erklärt für heute (Márk evangéliuma – Újramesélve, megmagyarázva, mának.), Sulzberg, 2019

Galater, nacherzählt, erklärt für heute (Pál levele a galatákhoz – Újramesélve, megmagyarázva, mának.), Sulzberg, 2020

Die Briefe des Johannes, nacherzählt, erklärt für heute (János levelei – Újramesélve, megmagyarázva, mának.), Sulzberg, 2020

Frauen, vergebt uns! – Die Rolle von Frau und Mann (Nők, bocsássatok meg nekünk! – A nő és a férfi szerepe), Sulzberg, 2020

Frauen, vergebt uns! – Mann und Frau in Ehe und Gemeinde, Kurzversion (Nők, bocsássatok meg nekünk! – Férfi és nő a házasságban és a gyülekezetben, rövidített változat), Augsburg, 2022

További írások: www.hans-joerg-ronsdorf.de

A könyvek a szerzőnél vagy a könyvkereskedésekben kaphatók, sok közülük e-könyvként is az Amazonon.

hj-ronsdorf@t-online.de vagy 08376 929643